VIII kadencja

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Finansów Publicznych**
(nr 330)
z dnia 13 czerwca 2018 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Finansów Publicznych (nr 330)

13 czerwca 2018 r.

Komisja Finansów Publicznych, obradująca pod przewodnictwem posła **Andrzeja Szlachty (PiS)**, przewodniczącego Komisji, rozpatrzyła:

– sprawozdanie z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r. (druk nr 2559) wraz z przedstawioną przez Prezesa Najwyższej Izby Kontroli Analizą wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2017 r. w zakresie:

1) części budżetowej 19 – Budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe:
a) dochody i wydatki,
b) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
c) dotacje podmiotowe;
2) części budżetowej 77 – Podatki i inne wpłaty na rzecz budżetu państwa:
– dochody;
3) dochodów budżetu środków europejskich;
4) części budżetowej 81 – Rezerwa ogólna:
– wydatki;
5) części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji 21, 46, 73 i 78;
6) części budżetowej 85 – Budżety wojewodów ogółem, w zakresie działów:
a) 756 – Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem,
– dochody i wydatki,
b) 758 – Różne rozliczenia,
– dochody i wydatki;
7) części budżetowej 79 – Obsługa długu Skarbu Państwa:
– dochody i wydatki;
8) przychodów i rozchodów budżetu państwa.

W posiedzeniu udział wzięli: **Paweł Cybulski**, **Piotr Nowak**, **Tomasz Robaczyński** i **Leszek Skiba** podsekretarze stanu w Ministerstwie Finansów wraz ze współpracownikami oraz **Stanisław Jarosz** dyrektor Departamentu Budżetu i Finansów Najwyższej Izby Kontroli wraz ze współpracownikami.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Jakub Krowiranda**, **Teresa Nowakowska** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dzień dobry państwu. Witam państwa bardzo serdecznie. Otwieram posiedzenie Komisji Finansów Publicznych. Stwierdzam kworum.

Porządek dzisiejszego posiedzenia przewiduje rozpatrzenie sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r. wraz z przedstawioną

przez prezesa Najwyższej Izby Kontroli analizą wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w roku 2017 w zakresie: część budżetowa 19 – Budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe (referuje dyrektor generalny w Ministerstwie Finansów, koreferuje poseł Grzegorz Długi); część budżetowa 77 – Podatki i inne wpłaty na rzecz budżetu państwa (referuje minister finansów, koreferuje pan poseł Janusz Cichoń); dochody budżetu środków europejskich (referuje minister finansów, koreferuje pan poseł Jerzy Gosiewski); część budżetowa 81 – Rezerwa ogólna; część budżetowa 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji 21, 46, 73 i 78 (referuje minister finansów, koreferuje pani przewodnicząca Gabriela Masłowska); część budżetowa 85 – Budżety wojewodów ogółem, w zakresie działów 756 – Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem, 758 – Różne rozliczenia (referuje minister finansów, koreferuje pani poseł Agnieszka Kołacz-Leszczyńska); część budżetowa 79 – Obsługa długu Skarbu Państwa, przychody i rozchody budżetu państwa (referuje minister finansów, koreferuje pan przewodniczący Jan Szewczak).

Czy są uwagi do porządku dziennego? Nie słyszę. Wobec niezgłoszenia wniosków stwierdzam jego przyjęcie.

Przystępujemy do realizacji porządku dziennego. Witam bardzo serdecznie przedstawicieli naczelnych organów administracji państwowej w osobach podsekretarzy stanu w MF pana Piotra Nowaka, pana Pawła Cybulskiego i pana Leszka Skiby. Witam wszystkich gości obecnych na dzisiejszym posiedzeniu.

Posłowie, członkowie Komisji otrzymali pocztą elektroniczną informacje o wykonaniu budżetu przygotowane przez dysponentów części budżetowych, informacje NIK-u o wynikach kontroli wykonania budżetu w tych częściach budżetowych, a także opracowania Biura Analiz Sejmowych. Jednocześnie informuję, że wszystkie materiały dostępne w wersji elektronicznej są na iPadach.

Rozpatrzenie sprawozdania z wykonania budżetu odbywać się będzie w następującym porządku: wystąpienie dysponenta części budżetowej, wystąpienie posła wyznaczonego przez prezydium Komisji do koreferowania wykonania poszczególnych części budżetu, wykonanie przedstawiciela NIK-u, następnie zadawanie pytań przez posłów, odpowiedzi przedstawicieli dysponentów części budżetowych oraz dyskusja.

Przystępujemy do rozpatrzenia wykonania budżetu w części 19. Bardzo proszę dyrektora generalnego w MF o przedstawienie tej części budżetu. Bardzo proszę.

Dyrektor generalny Ministerstwa Finansów Adam Niedzielski:

Dzień dobry. Witam serdecznie, panie przewodniczący. Witam państwa. Rozumiem, że przedstawiamy to w wersji skróconej, żeby nie zajęło to więcej czasu, tak?

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Właśnie chciałbym do państwa apelować, bo mieliśmy już pierwsze czytania części budżetowych. Ponieważ każdy poseł ma szczegółowe dane, wszystkie liczby, proszę, żeby przywoływać tylko najbardziej istotne informacje i ogólną charakterystykę danej części budżetu, a później będą pytania. Bardzo proszę, panie dyrektorze.

Dyrektor generalny MF Adam Niedzielski:

Dobrze. To zgodnie z konwencją przedstawię najważniejsze informacje.

Zaczynając od dochodów w części 19 na rok 2017, zaplanowaliśmy tutaj kwotę 4 200 000 tys. zł. Wykonanie tych dochodów wyniosło tylko 1 000 000 tys., a ten niski stopień wykonania wynikał z tego, że w wyniku reformy związanej z utworzeniem Krajowej Administracji Skarbowej (KAS) część dochodów, która była rejestrowana do lutego w części budżetowej 19, została przeniesiona do części 77 i tam oczywiście dochody były rejestrowane w całości.

Jeżeli chodzi o wydatki, to w ustawie budżetowej na 2017 r. w ramach części 19 przewidziana została kwota 7 300 000 tys. Ta kwota w wyniku nowelizacji ustawy budżetowej została zwiększona o 1 500 000 tys., które zostały przeznaczone na dokapitalizowanie Banku Gospodarstwa Krajowego. Następnie te limity zostały kolejno powiększone o kwotę blisko 500 000 tys. zł poprzez uruchomienie środków z rezerwy celowej. Te środki były przeznaczone przede wszystkim na wzmocnienie administracji skarbowej

od strony sprzętowej, czyli potencjalnie wydatków majątkowych. Służba została wyposażona dodatkowo przede wszystkim w pojazdy, sprzęt ochrony osobistej, broń, skanery rentgenowskie wykorzystywane m.in. na granicach, ale również mobilne, sprzęt informatyczny, sprzęt laboratoryjny, który służy do pobierania próbek paliw i badania różnych innych substancji, sprzęt do obserwacji i sprzęt do kontroli skarbowej.

Z tej kwoty, która łącznie po uwzględnieniu uruchomienia rezerw celowych i tych środków przeznaczonych na dokapitalizowanie BGK… Limit wzrósł do 9 200 000 tys. zł. Z tego limitu zrealizowaliśmy 94,3% wydatków, czyli ta kwota wydatków ostatecznie wyniosła 8 700 000 tys.

Jeżeli chodzi o podział kwoty wydatkowanej, to na działalność Ministerstwa Finansów zostało przeznaczone 350 000 tys., a na działalność izb administracji skarbowej – 5 800 000 tys. Działalność Krajowej Szkoły Skarbowości, która do 28 lutego 2017 r. nosiła nazwę Centrum Edukacji Zawodowej Resortu Finansów, to jest 25 000 tys. zł. Krajowa Informacja Skarbowa to jest 60 000 tys. zł. Centrum Informatyki Resortu Finansów, wcześniej nazywane Centrum Przetwarzania Danych Ministerstwa Finansów, to jest kwota 113 600 tys. zł. Tak wygląda ten podział ten podział na jednostki wydające w części.

Chciałem tutaj zwrócić państwa uwagę również na pieniądze, które były zaplanowane do wydatkowania na program wspierania przedsiębiorczości z wykorzystaniem poręczeń i gwarancji BGK. W 2017 r. zaplanowaliśmy na ten kierunek 700 000 tys. zł, z czego realizacja wyniosła 337 000 tys. zł. Czyli to jest realizacja planu poniżej 50%. Tutaj przyczyną niepełnego wykorzystania zaplanowanych środków była niższa niż pierwotnie planowaliśmy kwota wypłat z gwarancji de minimis udzielanych przez BGK.

To są najważniejsze informacje dotyczące części budżetowej 19 w zakresie budżetu środków państwa, natomiast w zakresie wydatków budżetu środków europejskich mieliśmy pierwotnie zaplanowaną kwotę 139 000 tys. zł, która potem została w trakcie roku zwiększona do 142 000 tys. Wykonanie środków wyniosło 61 200 tys. zł. To są przede wszystkim środki związane z realizacją projektów dotyczących Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa, ale jesteśmy również beneficjentem Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna.

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. To są podstawowe informacje.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Bardzo dziękuję panu dyrektorowi za syntetyczne przedstawienie informacji na temat tej części budżetu.

Bardzo proszę pana przewodniczącego Grzegorza Długiego o koreferat. Przepraszam, przed rozpoczęciem posiedzenia widziałem pana przewodniczącego na sali. Muszę ogłosić techniczną przerwę. Powiedzmy, że dwuminutową. Ustalimy, czy pan przewodniczący jest w pobliżu.

Proszę państwa, po konsultacjach i rozmowie z panem przewodniczącym kolega klubowy pan poseł Grabowski przekaże konkluzje tego koreferatu. Bardzo proszę, panie pośle.

Poseł Paweł Grabowski (Kukiz15):

Bardzo dziękuję. Panie przewodniczący, faktycznie mecenas Długi nie był w stanie dotrzeć na nasze posiedzenie Komisji. Natomiast prosił mnie, aby przekazać, że jako koreferent w sposób pozytywny ocenia tę część 19, więc tutaj zastrzeżeń nie wnosimy.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Bardzo dziękuję. Bardzo proszę przedstawiciela Najwyższej Izby Kontroli o przedstawienie swojego stanowiska do tej części budżetu. Bardzo proszę, panie dyrektorze.

Dyrektor Departamentu Budżetu i Finansów Najwyższej Izby Kontroli Stanisław Jarosz:

Dziękuję bardzo. Stanisław Jarosz dyrektor Departamentu Budżetu i Finansów NIK.

W pierwszym kwartale tego roku NIK przeprowadziła kontrolę w MF oraz w kilku izbach administracji skarbowej w Białymstoku, Lublinie, Łodzi, Opolu i Krakowie. Na tej podstawie oceniła wykonanie budżetu w części 19.

NIK stwierdziła, że w dochody i wydatki w części 19 – Budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe zostały wykonane zgodnie z założeniami ustawy budżetowej na rok 2017. Teraz powiem, w jaki sposób prowadziliśmy badania i o dwóch przypadkach, w których nasze zdanie jest odrębne, inne niż zdanie MF.

W ramach kontroli dochodów szczegółowym badaniem objęliśmy 369 dowodów księgowych o łącznej wartości 66 000 tys. zł, co stanowiło prawie 6% wartości dochodów w części 19. Badanie przeprowadziliśmy pod względem prawidłowości i terminowości ustalania należności. W wyniku badania stwierdzono, że za wyjątkiem dwóch izb administracji skarbowej należności wymierzane były w odpowiedniej wysokości, określonej w przepisach prawa, decyzji lub umowie. W izbach administracji skarbowej w Białymstoku i Łodzi ujawniliśmy nieprawidłowości polegające na ujmowaniu dochodów w nieprawidłowych okresach sprawozdawczych. Nie miało ono jednak wpływu na ocenę ogólną ani na prawidłowość rocznych sprawozdań budżetowych.

Natomiast w ramach doboru celowego zbadaliśmy również w MF należność centrali ministerstwa na kwotę 3900 tys. zł z tytułu kar umownych od wykonawców umowy na budowę, wdrożenie i utrzymanie systemu e-Podatki wraz z usługami dodatkowymi. Tutaj wyniki naszej kontroli wskazują, że w 2017 r. MF z blisko 3-letnim opóźnieniem oraz w niepełnej wysokości naliczyło kary umowne od wykonawcy z tytułu nienależytego wykonania umowy na budowę, wdrożenie i utrzymanie systemu e-Podatki wraz z usługami dodatkowymi, co najmniej na kwotę 3900 tys. zł. Po zakończeniu kontroli NIK ministerstwo zakończyło czynności w tym zakresie, co skutkowało wezwaniem wykonawcy do zapłaty kary w wysokości 17 400 tys. zł.

Tutaj minister finansów nie zgodził się z naszą oceną, twierdząc, że w przepisie Kodeksu cywilnego nie jest jakby zapisane, kiedy te należności mają być naliczane. Było to przedmiotem pracy Kolegium NIK, które podtrzymało stanowisko, jeżeli chodzi o kwestie tychże kar. Dostaliśmy stanowisko ministra finansów do naszej informacji. Minister finansów podtrzymuje swoje stanowisko, że działania ministerstwa były prawidłowe. W tej sytuacji należy stwierdzić, że zdania między NIK-iem a MF są rozbieżne co do tego, jak należy ocenić to egzekwowanie kar z tytułu tego kontraktu w tym okresie w latach 2017 i 2018. To jest jedna sprawa.

Jeżeli chodzi o drugą kwestię, czyli kwestię wydatków, też nie będę tutaj przedstawiał spraw ilościowych, bo pan dyrektor generalny to doskonale zrobił. Powiem tylko, że badania realizacji wydatków dokonywaliśmy u dysponentów III stopnia, wymienianych wcześniej, czyli centrala MF i tych kilka izb administracji skarbowej. Badanie przeprowadziliśmy na próbie losowej o wartości 184 000 tys. zł, czyli prawie 8% wydatków tych jednostek. Ponadto zarówno w MF, jak i w kontrolowanych izbach administracji skarbowej, dokonaliśmy doboru celowego, w ramach którego w MF zbadaliśmy wydatek dysponenta części na uzupełnienie funduszu statutowego BGK w wysokości 1 500 000 tys. zł, a także wydatki na podwyższenie kapitału zakładowego oraz pokrycie powstałej w 2016 r. straty spółki celowej Aplikacje Krytyczne.

W wyniku badania stwierdzono, że wydatek dysponenta części na uzupełnienie funduszu statutowego został poniesiony zgodnie z obowiązującymi przepisami, w tym z planem finansowym. Jeżeli natomiast chodzi o wydatki dotyczące Aplikacji Krytycznych, zdaniem izby było to nieuzasadnione podwyższenie kapitału zakładowego o 15 000 tys. oraz pokrycie straty za 2016 r. o 3300 tys., a w konsekwencji poniesienie niecelowego wydatku w tym okresie o wartości 18 300 tys. zł, co stanowiło 0,21% budżetu części 19. W efekcie powyższych działań stan finansów spółki z 17 100 tys. na początku roku wzrósł do 25 300 tys. na koniec roku. NIK zwróciła równocześnie uwagę, że zaciągnięcie zobowiązania na powyższe cele zostało dokonane bez uprzedniej zmiany planu wydatków, a koszty poniesione przez spółkę od czasu jej założenia do końca 2017 r. były blisko trzykrotnie wyższe niż wartość zleceń realizowanych na rzecz MF.

To jest ta druga sytuacja, w której zdanie MF jest inne. MF nie zgadza się z tym, że było to niecelowe. Argumentacja sprowadza się konkretnie do tego, że być może w krótkim okresie, jak można mówić, ale patrząc na strategiczne cele i działania spółki, było to działanie celowe. To też było przedmiotem działania kolegium. Kolegium utrzymało to stanowisko. Podobnie jak poprzednio, tutaj chcę stwierdzić, że tu jest rozbież-

ność punktów patrzenia na to, jak podchodzić do dokapitalizowania spółki Aplikacje Krytyczne. NIK absolutnie nie ma uwag co do tego, że działania tej spółki są niezbędne, żeby budować system zabezpieczeń przed wyłudzeniami podatków od strony informatycznej, natomiast mamy wątpliwości co do tego, czy ta forma podwyższania kapitału w taki sposób była właściwa.

Te dwie różnice zdań nie mają charakteru nielegalności, a naszego spojrzenia na kwestie celowości i rzetelności działania w przypadku pierwszym i to bym zakończył. W tym zakresie NIK postawiła wniosek do ministra finansów, żeby przeprowadził bieżącą analizę funkcjonowania spółki Aplikacje Krytyczne w zakresie kosztów stałych oraz zleceń realizowanych na rzecz MF pod kątem gospodarności i funkcjonowania oraz celowości zwiększenia jej kapitału. Natomiast w kwestii pierwszej wnioskowaliśmy, żeby minister finansów ostatecznie rozliczył i obciążył karami umownymi wykonawcę systemu e-Podatki z tytułu tych kar.

Na tym zakończyłbym, z tym że chcę powiedzieć to, co już mówiłem panu przewodniczącemu Szewczakowi, że obok budżetu części 19 od roku 2017 mamy Fundusz Reprywatyzacji, który został przeniesiony z Ministerstwa Skarbu Państwa. To również było przedmiotem badania. NIK stwierdza, że zadania funduszu zostały zrealizowane prawidłowo. Wypłacono odszkodowania wraz z odsetkami 250 osobom, wydatkując na ten cel 118 100 tys. zł. To są odszkodowania w związku z nacjonalizacją mienia oraz pokrycie kosztów procesów sądowych i egzekucyjnych związanych z dochodzeniem roszczeń reprywatyzacyjnych.

W zakresie tego funduszu też trzeba stwierdzić, że w związku ze zmianą ustaw okołobudżetowych były pokrywane koszty, które zostały wpisane. One były zgodne z prawem, ale dotyczyły jakby innych celów funduszu, które zostały uzupełnione. Mam tutaj na myśli 1 900 000 tys. zł, wśród których tylko 6,4% stanowiły roszczenia reprywatyzacyjne, a pozostałą część stanowiło dokapitalizowanie akcji spółki Exatel SA, Funduszu Rozwoju Spółek oraz Polskiej Grupy Lotniczej. Na ten cel został wydatkowany prawie 1 800 000 tys. zł, czyli 93,5% kosztów tego funduszu.

Fundusz Reprywatyzacyjny przez lata charakteryzował się wysokim stanem wolnych środków i te środki nie były wykorzystywane. Działania MF podjęte w efekcie decyzji i ustaw okołobudżetowych, jak czytamy w uzasadnieniu tych ustaw, zmierzały do zagospodarowania wolnych środków. Izba zwraca jednak uwagę, że przy tego typu działaniach należy bardzo uważnie przyglądać się możliwości jakby odzyskania tych środków w przyszłości, bo celem głównym funduszu są roszczenia reprywatyzacyjne. Zagospodarowanie środków, oczywiście, stanowi bardzo ważny element i jakby wzmacnia również możliwości inwestycyjne państwa, jednakże zdaniem NIK należy wypracować szczegółowe analizy co do możliwości uzyskania dochodów z tego typu operacji i jakby zagrożeń czy ryzyk co do przyszłego odzyskiwania tych pieniędzy na podstawowe cele funduszu.

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dziękuję panu dyrektorowi za przedstawienie wyników kontroli wykonania tej części budżetu. Myślę, że w dyskusji pan dyrektor będzie miał okazję odnieść się do tych uwag.

Przechodzimy do dyskusji. Zgłosiły się już trzy nasze panie przewodniczące: pani przewodnicząca Paulina Hennig-Kloska, pani przewodnicząca Izabela Leszczyna i pani przewodnicząca Krystyna Skowrońska. W takiej kolejności bardzo proszę o zabranie głosu.

Poseł Paulina Hennig-Kloska (N):

Szanowni państwo, szczerze mówiąc, jestem zdziwiona koreferatem pana posła Długiego, który nie zauważył tu żadnych nieprawidłowości, podczas kiedy w raporcie NIK-u oraz przedłożeniu i tym, co powiedział tutaj przedstawiciel NIK… Mamy dalekie wątpliwości co do zasad i skali wydatkowania środków przez spółkę Aplikacje Krytyczne. Najbardziej uderzający jest ten moment, w którym czytamy, że NIK stwierdziła, że do końca 2017 r. ministerstwo złożyło spółce 9 zleceń na łączną kwotę 4700 tys. zł, a poniesione w tym okresie koszty spółki były blisko trzykrotnie wyższe niż uzgodniona między stronami wartość realizowanych zadań. W rezultacie doszło do konieczności podwyższenia kapi-

tału zakładowego spółce o znaczną kwotę, choć pierwotnie założony budżet tej spółki był dużo wyższy od planu minimalnego, założonego na starcie.

Pytanie: Jakie tak naprawdę dzisiaj mamy efekty działania tej spółki? Widzimy, że jest ona bardzo dużym obciążeniem dla budżetu, dużo wyższym niż pierwotnie zaplanowano. Z tego, co wiem, zlecenia nie są realizowane. Nie wiem, na ile efekty działalności tej spółki można już wyborcom pokazać. Czy rejestr faktur, które spółka miała zrobić, jest już w dyspozycji ministra i jakby pracuje? Jakie są w ogóle efekty działalności spółki? W tym momencie wniosek złożony przez NIK o przeprowadzenie dodatkowej, bieżącej analizy funkcjonowania spółki w zakresie kosztów stałych oraz realizowanych zleceń na rzecz MF pod kątem gospodarności, funkcjonowania i celowości zwiększenia kapitału, co jest po prostu następstwem zwiększenia wydatków tej spółki, wydaje się jedyną drogą, którą dzisiaj możemy pójść. Nie możemy przejść do porządku dziennego nad takim naruszeniem dyscypliny finansów publicznych.

Szanowni państwo, mam dzisiaj naprawdę ogromne wątpliwości, jakie zlecenia realizuje ta spółka. Mieliśmy już przypadki, że fundusz, który został powołany przez Prawo i Sprawiedliwość, realizował tak naprawdę cele partyjne, realizując kampanię propagandową na rzecz PiS, bijącą w polski wymiar sądownictwa. Dzisiaj tak naprawdę zastanawiam się, czy aby na pewno głównym zadaniem realizowanym przez spółkę Aplikacje Krytyczne jest budowa nowego systemu, rejestru faktur, czy nie czasami – nie wiem – stawianie botów, które w sposób wymowny wspierają kampanię pana ministra Jakiego i innych przedstawicieli PiS, którzy w najbliższych wyborach samorządowych chcą ubiegać się o ważne stanowiska w samorządzie. Dlatego, biorąc pod uwagę dotychczasowe praktyki i wnioski, które wyszły z badania wydatków tej spółki przez NIK, nie wyobrażam sobie, żebyśmy dzisiaj nie zakończyli tego posiedzenia Komisji w inny sposób niż taki, że Komisja popiera dodatkową analizę działalności zleconej… Zresztą NIK zwraca też uwagę, że tak naprawdę nie było żadnego konkursu ofert na te dodatkowe zadania i zlecenia. Jakby całość tej działalności budzi szereg wątpliwości co do zasadności i gospodarności wydatkowania środków. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Bardzo dziękuję. Teraz proszę o zabranie głosu panią przewodniczącą Izabelę Leszczynę. Bardzo proszę, pani poseł.

Poseł Izabela Leszczyna (PO):

Bardzo dziękuję, panie przewodniczący. To już nie będę się dziwić brakiem uwag pana posła koreferenta, ale zdziwię się wystąpieniem przedstawiciela NIK, bo tak naprawdę pan dyrektor nie powiedział Wysokiej Komisji tego, co najważniejsze. Pan dyrektor nie powiedział Wysokiej Komisji, że NIK uznała, że nie może przyznać pozytywnej oceny wykonaniu budżetu w części 19 albo tego nie usłyszałam, ale wydaje mi się, że to nie wybrzmiało.

Pierwsze moje pytanie jest takie: Jak często się to zdarzało? Czy to zwykle tak bywa, że część 19 nie uzyskuje pozytywnej oceny? Nie chodzi mi oczywiście o to, że NIK formułuje pewne uwagi, bo te formułuje w zasadzie prawie zawsze i prawie do wszystkich dysponentów, natomiast chodzi mi o to, że NIK uznała, że nie może przyznać pozytywnej oceny.

Oczywiście, nie dziwi ten fakt. Nie dziwi choćby, kiedy zacytujemy jedno tylko ze zdań, jakie usłyszeliśmy od pana dyrektora. Jeśli coś źle usłyszałam, proszę mnie poprawić. Pan dyrektor powiedział, że budżet środków europejskich to było 109 000 tys., potem państwo zwiększyli do 140 000 tys., a wykonaliście 60 000 tys. Czy tak było, panie dyrektorze? Chyba tak. To gdyby pan dyrektor później mi odpowiedział, co się stało, że Minister Finansów nie potrafi ani zaplanować, ani wykonać swojej części budżetu, bardzo o to proszę.

Wracając jeszcze do tego, co było przyczyną nieudzielenia przez NIK pozytywnej oceny, otóż pan dyrektor mówił o spółce Aplikacje Krytyczne i mówiła też o niej pani przewodnicząca Kloska. Nie będę powtarzała tego, że spółka kosztowała polskiego podatnika trzy razy więcej niż MF zleciło zadań, choć jeszcze trzeba podkreślić, że w gruncie rzeczy nie wiemy nawet, czy koszt wykonania tych zadań nie był zawyżony, bo MF

przecież nie poczyniło żadnych takich ocen na rynku. Nie mamy innych ofert, więc nie wiemy. Może wszystko to można było zrobić w ogóle za 1/10 tej ceny.

Natomiast to, co chciałabym powiedzieć przy okazji spółki Aplikacje Krytyczne… Tu będą z kolei pytania kierowane do pana ministra Leszka Skiby. Panie ministrze, pan przekonywał nas w 2016 r., kiedy tę spółkę powoływaliście, że ona jest niezwykle ważna. Przede wszystkim miała ona stworzyć Centralny Rejestr Faktur. Mówił pan, że każdy miesiąc opóźnienia to jest ubytek 3 000 000 tys. zł w budżecie i że to jest w ogóle podstawa do tego, że w szybkim trybie, w nadzwyczajny sposób to rozwiązanie informatyczne musimy przygotować. To jest cytat z pana. Potem powiedział pan jeszcze, że spółka przestanie funkcjonować, kiedy stworzy Centralny Rejestr Faktur. Szacuje pan, że dokona się to w roku 2018.

Minister finansów Paweł Szałamacha powiedział wtedy, że ta spółka celowa ma wykonać zadanie w okresie raczej kilkunastu miesięcy niż kilku lat, bo administracja publiczna jest w ogóle nieefektywna, fatalna, w MF nie ma w ogóle ludzi kompetentnych, dlatego musicie powołać spółkę Aplikacje Krytyczne, bo ona uratuje polskie finanse. Potem minister Szałamacha powołał jakiś zarząd i prezesów. Potem przyszedł minister Morawiecki, wyrzucił tych prezesów i zarząd, powołał swoich prezesów i nowy zarząd. Zdaje się, że teraz jest trzeci konkurs, czyli kolejny minister wywalił poprzedników i powołuje swoich.

Stąd pytanie do pana ministra Skiby: Ile kosztowały nas wynagrodzenia kolejnych zarządów? Czy otrzymywali odprawy? Jeśli tak, to w jakiej wysokości? Nie będę już cytowała państwa posłów z PiS, którzy z wielkim entuzjazmem przyjęli rozwiązanie pod tytułem spółka Aplikacje Krytyczne.

Czyli, konkludując, chciałabym, żeby pan dyrektor NIK-u odpowiedział, w jakich latach ta część 19 nie uzyskała pozytywnej oceny. Czy dobrze rozumiem, że w tym za rok 2017 nie uzyskała? Chciałabym, żeby pan dyrektor generalny odpowiedział, co się stało z tym budżetem środków unijnych.

Oczywiście częściowo się orientuję, ale nie wystarczy, że pan powie, że 80 000 tys. oddaliście, bo położyliście projekt e-Podatki. Jak PiS przyszło do MF, to rozpędziło cały zespół projektowy. Spowodowali państwo to, że cały projekt stracił właściciela w postaci administracji podatkowej. Powołaliście KAS, która w chaosie trwa do dzisiaj, w związku z tym projekt e-Podatki nie tylko… Kierownictwo MF z PiS naraziło polskiego podatnika na straty, bo wpakowano ponad 200 000 tys. w ten projekt. Państwo porzucili to w połowie drogi. Nie tylko firma Sygnity ma poważne problemy i nie wiadomo, czy w ogóle z nich wyjdzie, ale jeszcze opóźniliście powstanie tego systemu. Można tylko wyobrażać sobie, jakie byłyby rzeczywiste efekty uszczelnienia systemu podatkowego, gdyby państwo nie popsuli tego wszystkiego, co zaczęliśmy robić.

Pana ministra Skibę proszę o odpowiedź na te pytania, które zadałam. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Bardzo dziękuję pani przewodniczącej. Chciałem zauważyć, że dyrektor NIK-u reprezentuje niezależny organ i dokonał oceny wykonania całej części 19 z konkluzją nie taką, jakiej oczekiwała pani przewodnicząca, tylko z elementami krytycznymi, dotyczącymi niektórych elementów tego budżetu, ale całej części nie zakończył konkluzją negatywną. Zresztą nie chcę wyręczać pana dyrektora. To może jeszcze raz poproszę, panie dyrektorze, o taką konkluzję wypadkową całej części. Bardzo proszę.

Dyrektor departamentu NIK Stanisław Jarosz:

Będzie to wymagało kilku zdań. Po pierwsze, o ile pamiętam, do roku 2013 oceniane to były tak: ocena pozytywna, pozytywna z nieprawidłowościami, pozytywna z uchybieniami i negatywna. Ponieważ każda pozytywna była uważana za pozytywną, nawet jak była blisko negatywnej, w związku z tym chyba od 4 lat, jeżeli wyniki kontroli nie są wystarczające, żeby była w pełni pozytywna i nie są też wystarczające, żeby była negatywna, jest stosowana ocena opisowa. W tej ocenie opisowej stwierdzamy, czy było to wykonane zgodnie z ustawą budżetową. Tu stwierdzamy, że było to wykonane zgodnie z ustawą budżetową. W zależności od liczby tych krytycznych uwag czytelnik się może zorientować, czy ona jest bliżej negatywnej, czy bliżej pozytywnej.

Za rok 2017 mamy 21 ocen opisowych. Pozostałe są pozytywne, jeżeli chodzi o części. W roku 2016 część 19 miała ocenę w pełni pozytywną. W 2014 r. miała ocenę opisową. W latach 2014 i 2015 była ocena opisowa, a w 2016 i 2013 – pozytywna. Czyli jak widzimy oceny od roku 2013, to w tej części było tak, że dwa razy była ocena pozytywna i trzy razy opisowa. Tak to nazwijmy.

Celowo wymieniłem te główne podstawy takiego stwierdzenia, bo one były duże wartościowo. Powiedziałem wyraźnie, że tutaj nie ma zgody między nami a MF. Nie jest tak, że ministerstwo się zgodziło, że mamy rację, ale kwoty są duże, w związku z tym jest to ocena opisowa ze względu na te zjawiska, które zostały wymienione. Kwestia oceny tych zjawisk to już jest kwestia wyrobienia sobie oceny przez każdego z państwa. Na pewno nie były to kwestie nielegalności, bo gdyby były takie, to wiadomo, jakie są konsekwencje tego typu działań. Natomiast kwestie nierzetelności czy niecelowości w niektórych przypadkach podlegają różnego rodzaju obostrzeniom – nie wiem – dyscypliny finansów publicznych i innych, ale to jest jakby kwestia dalsza. Na tym etapie izba się jeszcze o tym nie wypowiada. Tyle. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Bardzo dziękuję. Teraz poproszę w kolejności panią przewodniczącą Krystynę Skowrońską, ale wiem, że sygnalizowała pani przewodnicząca Izabela… Później, dobrze? Po zakończeniu tych wypowiedzi.

Poseł Krystyna Skowrońska (PO):

Zapisałam się do pytań. Może inaczej bym je formułowała, ale zacznę od wystąpienia pana dyrektora z NIK-u. To raczej trochę zaskakujące, bo rozumiemy, że jeżeli mówimy o całej części 19, to może się tak wydawać. Jeżeli kontrolujemy spółkę celową, która została powołana dla określonego zadania, to powinniśmy w tym zakresie zastosować od początku do końca ocenę, zaczynając od jej zbudowania, kosztów, kosztów dokapitalizowania, osiąganych przychodów, ponoszonej straty w tym zakresie i funkcjonalności, czyli wypełnienia zadań.

Tu od początku do końca niestety należy być krytycznym. Pomimo próby podawania ręki, że tutaj jakoś ta spółka działa dobrze, w tej chwili nic nie wiemy na ten temat. Wiemy, że spółka osiągnęła straty i nie zrealizowała celów, które były zawarte przy jej założeniu, bo w tej chwili nikt nam nie powiedział, jak funkcjonalnie jest to zrealizowane, czyli czy i jak funkcjonuje rejestr faktur. Mamy dokładanie pieniędzy i mówienie – przy całym budżecie i przy dużej tej części – że 18 000 tys., 5000 tys. straty i dokapitalizowanie to są rzeczy drobne. Należałoby ten problem zauważyć i to warto powiedzieć, że w tej części opisowej, jak powiedział pan dyrektor, to jest ocena niestety negatywna dla tej części budżetu. Część opisowa. Tak należy mówić, bo jak inaczej powiedzieć krótko, nie wskazując błędów. To jest jedno. W tym zakresie, pomimo próby rozważań na ten temat, na pewno warto przeprowadzić dyskusję dotyczącą tego, jak ta spółka funkcjonuje w 2018 r. i czy zrealizuje założenia i zadania, bo jeżeli nie, to po co tam dokładać za każdym razem po kilkanaście milionów złotych.

Chciałabym odnieść się w części 19 do sprawy zatrudnienia. W ostatnim okresie media donoszą, że od 2015 r. do 2018 r. zatrudnienie w MF wzrosło z 2216 etatów do 2778 etatów, tj. o 562 etaty, czyli o 25%. To po pierwsze.

Po drugie, w przygotowanej ekspertyzie wskazujemy, że to, co miało być siłą reformy administracji, czyli reforma KAS, pociągnęło za sobą zmniejszenie zatrudnienia w jednostkach terenowych, w izbach i urzędach skarbowych, w izbach i urzędach celnych, w urzędach kontroli skarbowej. W tym zakresie nastąpiło zmniejszenie w przeliczeniu na zatrudnienie. To zatrudnienie było mniejsze o 2361 etatów.

Nie chciałabym przy stole prezydialnym burzyć dyskusji, bo KAS miała… Tak nam to przedstawiano, a pracowaliśmy nad tym i w podkomisji, i w Komisji, gdzie wielokrotnie ten temat poruszaliśmy. Ona miała powiedzieć tak: „Są kontrolujący w terenie, budujemy rejestry faktur i inne narzędzia kontrolne", ale nie: „W MF zwiększamy zatrudnienie o 562 etaty przez ten okres", jak powiedziałam. Co prawda, mamy lekko inną informację, że w przeciągu 2017 r. wzrosło to zatrudnienie.

Zatem ważne jest, abyśmy sobie wytłumaczyli albo aby nam wyjaśniono, skąd to zwiększenie zatrudnienia. Skąd zmniejszenie zatrudnienia w terenie, w KAS, a zwiększenie zatrudnienia w ministerstwie? To jest rzecz, która wymaga wyjaśnienia.

Przyłączam się również do pytania o wykonanie wydatków na realizację projektów z udziałem środków europejskich. Wydano 61 000 tys., czyli czterdzieści parę procent. To jest ważne, jak planowano. Przy dużych kwotach w budżecie w tej części budżetowej to może jest pozycja niewielka, ale wymaga również wyjaśnienia.

Interesuje mnie sprawa zmniejszenia zatrudnienia w terenie o 2361 etatów, a zwiększenia w MF. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Bardzo dziękuję. Bardzo proszę dysponenta tej części budżetowej pana dyrektora o odniesienie się do tych uwag i pytań. Bardzo proszę, panie dyrektorze.

Dyrektor generalny MF Adam Niedzielski:

Bardzo dziękuję za te pytania. Postaram się też syntetycznie odpowiedzieć, może zaczynając od kwestii, która tak naprawdę jest sprawą przechodzącą przez kilka pytań zadanych przez państwa, czyli kwestii dotyczącej spółki Aplikacje Krytyczne.

Niestety odpowiedź na to pytanie wymaga przede wszystkim przedstawienia, jak wygląda model finansowania spółki. Ten model nie jest oparty na założeniu, w którym w ramach zleceń, które są przez MF przekazywane do spółki, następuje związana z tym rekompensata finansowa kosztów czy wyceny i w związku z tym pojawiają się przepływy finansowe, tylko spółka finansuje realizację zadań w koszty kapitału zakładowego, który posiada. Czyli ten model jest zdefiniowany z założenia w ten sposób, że każde zlecenie generuje stratę dla spółki, bo jest finansowane z kapitału zakładowego. To jest model, który jest zapisany w ustawie i my oczywiście konsekwentnie i zgodnie z prawem go realizujemy.

W roku 2017 ten kapitał, oczywiście razem z funkcjonowaniem spółki, stopniowo się pomniejszał. Rok 2016 zakończył się stratą 3000 tys. Tam pojawiła się uchwała właścicielska, która dotyczyła pokrycia tych 3000 tys., a oprócz tego Minister Finansów podjął uchwałę właścicielską o dodatkowym dokapitalizowaniu spółki na 15 000 tys., mając przed sobą wizję rozwoju i różnych zleceń, które potencjalnie zostały w MF zidentyfikowane.

Chciałem zwrócić państwa uwagę na to, że sposób dofinansowania spółki tak naprawdę od początku zakładał jej systematyczne zasilenie, bo na poziomie umowy spółki, która została zawarta po powołaniu jej przez ustawę, przewidziany został limit dofinansowania czy dokapitalizowania spółki w wysokości 70 000 tys. My i tak w tej chwili nie osiągnęliśmy tego poziomu, więc jesteśmy daleko od limitu. W tej chwili spółka zgromadziła 35 000 tys. kapitału zakładowego.

Niemniej jednak, dziękując NIK-owi za zwrócenie uwagi na zagadnienie modelu finansowania spółki, powiem, że w MF trwają prace nad zmodyfikowaniem tego systemu finansowania, żeby wzmocnić mechanizm wiążący zlecenia z kalkulacją kosztów. Planujemy wprowadzenie rozwiązania, które w swojej logice jest oparte na rozliczeniu dotacyjnym, tak więc będzie powiązanie.

Natomiast, jeżeli państwo mówią o pewnej rozbieżności całkowitych kosztów funkcjonowania spółki w tym okresie z wyceną zleceń, to chciałem tutaj powiedzieć, że ta wycena zleceń jest z założenia zaniżona. To znaczy, że ona nie zawiera komponentów kosztów stałych, które są przeznaczane na zarząd, na zakupy, na pracowników obsługujących, czyli tzw. wsparcia pracowników, na utrzymanie nieruchomości. W koszt zleceń nie są więc bezpośrednio wpisywane takie koszty stałe, a trzeba zdawać sobie sprawę, że spółka w ramach rozruchu zawsze ma nieproporcjonalnie duże koszty stałe zleceń do tego, co jest realizowane. Taki jest proces rozwijania spółki.

Tutaj możemy płynnie przejść do zagadnienia naliczania kar. Chciałem też podkreślić, że mamy tutaj rozbieżność zdań z NIK-iem. W naszej ocenie nie można mówić o nieterminowym naliczeniu odsetek. Zresztą chciałem też państwa poinformować, że po zakończeniu kontroli te kary umowne z odsetkami zostały naliczone w pełnej kwocie. Wezwanie do zapłaty dla wykonawcy ze strony Sygnity zostało już złożone. Jesteśmy w proce-

durze sporu, już takiego sądowego postępowania. W związku z tym realizacja kontraktu z Sygnity nie przebiega tak, jak sobie to wyobrażaliśmy. Niestety, dostawca ma poważne opóźnienia, w związku z tym my też nie realizujemy wydatków i stąd też jest mniejsza realizacja budżetu środków europejskich. Mając ten spór z Sygnity, pilnujemy środków publicznych i na pewno nie będziemy ich wydatkowali, nie mając przekonania, że w prawidłowy, rzetelny sposób i w odpowiedniej jakości realizowane są zlecenia, które minister finansów określił w kontrakcie ze spółką Sygnity.

Jeżeli państwo pozwolą, to jeszcze odniosę się do pytania pani poseł Skowrońskiej, które dotyczyło zmian w stanie zatrudnienia. Tutaj odpowiedź jest paradoksalnie bardzo prosta. W ramach zmian, które były związane z wprowadzeniem Krajowej Administracji Skarbowej, została dokonana zmiana systemowa dotycząca umiejscowienia audytorów, którzy są bezpośrednio odpowiedzialni m.in. za certyfikację środków unijnych i generalnie prowadzenie audytu projektów, które przewidują finansowanie środkami europejskimi. Przed 1 lutym 2017 r. audytorzy ci byli skupieni w urzędach kontroli skarbowej, czyli byli tak naprawdę podporządkowani… Wtedy to były izby skarbowe i ten pion kontrolny, czyli urzędy kontroli skarbowej. W wyniku reformy ta funkcja została scentralizowana, żeby zwiększyć koordynacyjną funkcję prowadzonych audytów, a jednocześnie wykorzystać pewien efekt skali, który jest związany z zatrudnieniem tych audytorów. Blisko 500 audytorów zostało przeniesionych do MF. Stąd ten przyrost zatrudnienia w MF, który jest związany z realizacją tej reformy systemowej, a oczywiście minus 500 pojawia się po stronie pozostałej administracji skarbowej, bo to jest swoistego rodzaju czysta operacja bilansowa po dwóch stronach naszego resortu w całości.

Pozostałe zmniejszenia w resorcie, o których pani poseł wspominała, wynikają z przeprowadzenia pewnego procesu reformy KAS i całego tego systemu zatrudniania od nowa pracowników KAS, bo mieliśmy tak skonstruowaną ustawę, że należało przedstawić nowe oferty ludziom, którzy będą zatrudnieni w strukturze KAS. W wyniku prowadzonych działań to zatrudnienie się per saldo zmniejszyło. To była taka operacja racjonalizująca, ale tutaj też chciałem się odwołać do początku swojej wypowiedzi na temat części 19. Chciałem zwrócić uwagę, że równolegle prowadziliśmy proces wzmocnienia sprzętowego administracji skarbowej, żeby po prostu utrzymać jej wydolność do realizacji tego podstawowego zadania, jakim jest pobór podatkowy. Chyba w kontekście roku 2017 można powiedzieć, że była to operacja zrealizowana z sukcesem. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dziękuję. Proszę państwa, pamiętam, jak wprowadzaliśmy ustawę, bo byłem posłem, który przewodniczył specjalnej komisji. Ustawa o KAS została wprowadzona z dniem 1 marca. Z mocy ustawy część funkcjonariuszy Służby Celnej odeszła ze służby, część przeszła do administracji skarbowej, a wiem, że były nowe zatrudnienia, więc tam była duża fluktuacja kadr i stąd te… Myślę, że pan dyrektor te dane tutaj przybliżył.

Pani poseł, zaraz oddam głos, ale pan dyrektor też chciał uzupełnić swoją wypowiedź albo odnieść się do wypowiedzi pana dyrektora. Bardzo proszę.

Dyrektor departamentu NIK Stanisław Jarosz:

Tylko dwa zdania. Nie do wypowiedzi pana dyrektora, a do pytań ze strony pani poseł Leszczyny i pani poseł Skowrońskiej.

NIK nie kontrolowała spółki Aplikacje Krytyczne. NIK kontrolowała MF. Ponieważ była taka potrzeba, w trybie art. 29 pozyskiwaliśmy pewne dane. Decyzję o tym, co izba kontroluje, w przypadku kontroli doraźnej podejmuje prezes NIK, a w przypadku kontroli planowych – kolegium, więc nie było takiej decyzji, żeby kontrolować spółkę Aplikacje Krytyczne. To jest jedna rzecz.

Druga rzecz. W dniu 11 czerwca br., czyli w poniedziałek, rozpoczęła się duża kontrola planowa stanu organizacji KAS, która cały ten proces reformy ma ocenić. Będziemy potrzebować kilku miesięcy. Dopiero jesienią będziemy w stanie się wypowiedzieć, jak oceniamy ten proces, który odbył się na naszych oczach parę miesięcy temu czy rok temu. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Bardzo dziękuję za to uzupełnienie. Pani przewodnicząca Skowrońska. Jeszcze wracam. Czy pani poseł Izabela Leszczyna chciała tylko…

Poseł Izabela Leszczyna (PO):

Jedno krótkie pytanie.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dobrze. To może tak po pierwsze… Bardzo proszę, pani poseł.

Poseł Izabela Leszczyna (PO):

Chciałam tylko dopytać jeszcze pana ministra Skibę. Gdyby mógł Wysokiej Komisji powiedzieć, na jakim etapie jest realizacja Centralnego Rejestru Faktur, bo przecież do tego zadania została powołana spółka Aplikacje Krytyczne.

Cieszę się też z tej kontroli w KAS. Jestem bardzo ciekawa, czy ona potwierdzi tezę pana dyrektora, że doposażenie informatyczne KAS w 2017 r. przełożyło się na wyniki i czy to miało jakikolwiek związek ze sobą. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Chciałem jeszcze, proszę państwa, poinformować, że jest z nami na posiedzeniu Komisji pan Tomasz Robaczyński podsekretarz stanu w MF. Witamy pana ministra.

Pytanie kierowane do pana… Może w kolejności. Mówię do pana ministra Leszka Skiby. Panie ministrze, chciałby pan odpowiedzieć? Krótko. Bardzo proszę.

Podsekretarz stanu w MF Leszek Skiba:

Dziękuję bardzo za pytanie. Otóż, rzeczywiście, pełna zgoda z panią poseł. Jak zawsze, pani poseł ma świetną pamięć. Spółka Aplikacje Krytyczne została przygotowana po to, aby zrealizować pewne funkcjonalności, które zostały określone mianem Centralnego Rejestru Faktur. Tym, co mogę powiedzieć, jest to, że spółka rzeczywiście realizuje szereg działań i szereg zleceń, które odpowiadają – można powiedzieć – tym funkcjonalnościom, zidentyfikowanym pod nazwą „Centralny Rejestr Faktur", bo z czegoś…

Oczywiście, w następnej części, czyli na następnym etapie naszej dyskusji, będzie część 77, gdzie zwrócę uwagę na wzrost dochodów z podatku od towarów i usług (VAT). Ten wzrost dochodów z VAT, oczywiście, bierze się z kilku różnych czynników, ale m. in. właśnie z faktu, że mamy do czynienia z nowymi instrumentami informatycznymi w MF i KAS.

Z tego powodu jakby nie ma tutaj wątpliwości, że ten główny instrument, jakim jest jednolity plik kontrolny, jak też dodatkowo integracja baz danych w postaci fundamentu danych w różnej wersji, to są te zadania, w których uczestniczyła spółka Aplikacje Krytyczne. Te funkcjonalności razem w sumie tworzą Centralny Rejestr Faktur. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dziękuję. Pani przewodnicząca Krystyna Skowrońska, bardzo proszę.

Poseł Krystyna Skowrońska (PO):

Ze strony dyrektora generalnego MF usłyszeliśmy o modelu finansowania spółki celowej Aplikacje Krytyczne. Bardzo żałuję, że przy nowelizacji budżetu, kiedy miliardy złotych szły na telewizję, kiedy dwukrotnie nowelizowano budżet, nie pojawiła się wtedy sytuacja dokapitalizowania spółki. Byłoby to rzeczą ważną w środku roku, a nie wypracowanie straty na koniec roku, jeżeli przyjęto taki model. Warto było wtedy, bo dzisiaj, jeżeli jest taki model finansowania, to możemy uznać, że nastąpiło naruszenie dyscypliny finansów publicznych, bo ta spółka miała stratę, a ona miała się zamykać w ramach modelu finansowania ze środków, które będą kapitałem zakładowym. To wszystko – i wszystkie koszty rozruchu, i koszty funkcjonowania – możemy wtedy włożyć w jedno.

Zatem dwukrotnie w ciągu ubiegłego roku była szansa, żeby na końcówce dokonać takiej zmiany. Warto było i pewnie tej dyskusji by nie toczono, bo wtedy by przy nowelizacji powiedziano o sposobie finansowania. Niestety, tutaj trochę należałoby samemu być krytycznym, jeżeli się przedstawia takie informacje, że ten model się nie sprawdził,

bo nie powinno się dopuszczać, powołując spółkę celową, żeby ona generowała straty. To po pierwsze.

Drugie, króciutkie zagadnienie. Nie chciałabym się zgodzić z panem przewodniczącym Szlachtą, który może tak elegancko prowadzi to posiedzenie, bo wcale nie odeszła ze służby część celników.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Z mocy ustawy.

Poseł Krystyna Skowrońska (PO):

Jak to? Zwolniono tych celników. Ustawa? Krytycznie się wypowiadaliśmy, wielokrotnie to pokazywaliśmy i były posiedzenia Komisji specjalnie z tego tytułu zwoływane. Trwają procesy w sądach pracy. W tym zakresie dość krytycznie to oceniamy. Zatem jeśli nawet uznać, że mamy tych audytorów przeniesionych, to jednak w ministerstwie jest jeszcze jakiś dodatkowy wzrost, ale warto, żeby pamiętać o tym zmniejszeniu zatrudnienia. Może można byłoby i w innych resortach. Jeżeli tak funkcjonalnie można zmniejszyć o 2,3 tys. minus 500 i minus 500, to znaczy, że zmniejszono zatrudnienie o 1,7–1,9 tys. osób.

Nie wiem, jak będzie, ale w każdym razie chciałabym się dowiedzieć – jeżeli to możliwe, to na piśmie – jak wygląda proces sądzenia się osób, które odeszły i sądzą się z krajową administracją, z resortem. Dziękuję. To wszystko.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dziękuję. Pani przewodnicząca, pozwolę sobie na taką refleksję, że naruszenie dyscypliny finansów publicznych jest daleko idącym tutaj zarzutem.

Poseł Krystyna Skowrońska (PO):

Ale jest prawdą.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Myślę, że na tym etapie możemy zakończyć dyskusję i przystąpić do kolejnego punktu dzisiejszego posiedzenia Komisji.

Poseł Krystyna Skowrońska (PO):

Jak pan przewodniczący będzie tak mówił, tak grzecznie i elegancko wobec mnie, to znaczy, że będę miała wymiary Twiggy. Niech tak pan przewodniczący nie próbuje mówić o budżecie, jego błędach i nie porównuje.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Bardzo dziękuję. Część 77 – Podatki i inne wpłaty na rzecz budżetu państwa. Referuje przedstawiciel Ministerstwa Finansów. Bardzo proszę pana ministra o przedstawienie wykonania tej części.

Podsekretarz stanu w MF Leszek Skiba:

Szanowni państwo, mam przyjemność przedstawić część 77, czyli część dotyczącą podatków i innych wpłat na rzecz budżetu państwa, obejmującą dochody podatkowe, część dochodów niepodatkowych, dochody pochodzące z Unii Europejskiej przeznaczone na finansowanie programów i projektów realizowanych przez administrację rządową.

Generalnie, mam przyjemność przedstawić bardzo dobre wyniki, ponieważ nie tylko osiągnięto założenia związane z poziomem dochodów podatkowych i innych wpłat, bo został osiągnięty ten poziom zaprojektowany w ustawie budżetowej, ale nawet aż o 8% wykonanie budżetu jest lepsze od projektu dochodów podatkowych i innych wpłat w stosunku właśnie do planowanego poziomu z 2017 r.

Powiem w skrócie, żeby syntetycznie przedstawić podstawowe informacje, że mamy do czynienia przede wszystkim z wyższymi od planowanych dochodami podatkowymi. Przede wszystkim tutaj chodzi o podatek od towarów i usług. Łącznie, o czym warto pamiętać, projektowano, że dochody z VAT w 2017 r. będą wyższe o 13 000 000 tys. zł. Dochody z VAT w 2017 r. były większe o 13 000 000 tys. w stosunku do planu z ustawy budżetowej, a w stosunku do 2016 r. mieliśmy do czynienia ze wzrostem – ściągnięto o ponad 30 000 000 tys. więcej.

Oczywiście, w tym miejscu warto pamiętać, że te dodatkowe dochody z podatku VAT, o czym na pewno będzie mowa, to efekt wielu działań MF, KAS, jak również nowych instrumentów informatycznych. Tutaj warto też wspomnieć o wszystkich pozytywnych działaniach spółki Aplikacje Krytyczne.

Jeśli zaś chodzi o czynniki, które stoją za lepszymi dochodami podatkowymi, tutaj ważne są podatki dochodowe od osób prawnych i od osób fizycznych. W przypadku osób prawnych mieliśmy wykonanie na zbliżonym poziomie do projektowanego. Jeśli chodzi o dochody z podatku od osób fizycznych (PIT), mieliśmy o ponad 3% lepsze dochody w stosunku do projektowanego poziomu.

Nieznacznie mniejsze były dochody w przypadku akcyzy, jak również podatku od gier. Istotnie lepsze, bo aż o 78%, były dochody z podatku od wydobycia niektórych kopalin, oczywiście, w stosunku do planu.

Generalnie, oprócz tych wszystkich działań, których MF dokonało, czyli poprawy skuteczności w zakresie ściągalności i KAS, warto pamiętać o sytuacji makroekonomicznej jako o tym dodatkowym czynniku, który wpłynął na wyższy od planowanego poziom dochodów podatkowych. Mieliśmy do czynienia ze wzrostem gospodarczym na poziomie 4,6%. Jednocześnie w ujęciu nominalnym produkt krajowy brutto (PKB) wzrósł aż o 6,7%, czyli to też jest więcej od projektowanego. Za tym stała dobra sytuacja na rynku pracy. Przeciętne wynagrodzenie wzrosło o ponad 5% w tym okresie. Widzieliśmy również bardzo silny wzrost zatrudnienia – 3%. W efekcie te wszystkie czynniki doprowadziły do tego, że mamy dane przedstawione w tabeli. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Bardzo dziękuję. Proszę pana przewodniczącego Janusza Cichonia o koreferat.

Poseł Janusz Cichoń (PO):

Szanowny panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, szanowni państwo, po pierwsze, przyznać trzeba, że wzrost dochodów podatkowych w 2017 r. w stosunku do roku 2016 jest rzeczywiście imponujący, bo to jest wzrost o 15,4% – ponad 42 000 000 tys. zł.

Natomiast jak czytamy dokument nam przedłożony, zdaniem ministra finansów – tu zacytuję – „szybki wzrost dochodów podatkowych w 2017 r. jest efektem podjęcia od 2016 r. licznych działań mających na celu uszczelnienie systemu podatkowego”. To jest ewidentnie nieprawda, bo jeśli mówimy o tych działaniach uszczelniających, to warto przypomnieć, że w kwietniu 2014 r. rząd Platformy Obywatelskiej i Polskiego Stronnictwa Ludowego przyjął duży program działań uszczelniających. Mogę państwu powiedzieć, że w ocenie skutków regulacji (OSR) do tego programu korzyści na rok 2017 szacowaliśmy na poziomie 17 500 000 tys. zł. Działania podjęte przez nas, zakończone w części także przez rząd PiS, ale to jest sformułowanie generalnie zbyt daleko idące, że zawdzięczamy ten wzrost dochodów uszczelnieniu systemu podatkowego. Po pierwsze, mamy jednak wzrost gospodarczy zdecydowanie wyższy niż to miało miejsce w latach ubiegłych. Mamy także, nad czym państwo przeszli zupełnie do porządku dziennego i tego się doczytać trudno, nowe obciążenia, które przynoszą dochody podatkowe. Wreszcie wyższe są także efektywne stawki podatkowe.

Teraz już po kolei, jeśli chodzi o poszczególne tytuły, dochody podatkowe. Jeśli chodzi o VAT, tu też zastrzeżenie na wstępie, że nie można zakładać, że te 30 000 000 tys. to jest efekt uszczelnienia systemu podatkowego, bo to jest właśnie wzrost gospodarczy, ale także i zmiana struktury PKB, przede wszystkim większy udział spożycia, ale też, nad czym państwo przeszli do porządku dziennego, chociażby przesunięcie zwrotów w roku 2016. W grudniu 2016 r. wypłacili je państwo dość chętnie, zakładając, że to właśnie przyniesie efekt w postaci większych dochodów 2017 r. i tak się stało.

Wobec tego dość ostrożnie szacowałbym też efekty. Nawiasem mówiąc, próbują to państwo robić, wskazując kwotę 10 800 000 tys. zł. Mówicie, że opieracie się na metodyce Komisji Europejskiej dotyczącej szacowania luki VAT. Przypomnę, że w tym programie, który dzisiaj cytowałem i już mówiłem o nim, zakładaliśmy, że tę metodykę szacowania przygotujemy – jeśli dobrze pamiętam – do końca 2016 r. Państwo jeszcze tego nie zrobili albo jesteście w trakcie, a może wam się udało, bo w planie pracy na rok 2018 jest właśnie ta metodyka szacowania luki VAT. To jest pierwsza potencjalnie wprawka.

Zwracam uwagę na opinie ekspertów, którzy ten efekt ograniczenia luki szacują na nieco niższym poziomie, a tak naprawdę pewnie poczekać powinniśmy z kolejnym raportem KE w tej kwestii.

Kolejny tytuł, do którego drobną uwagę chciałbym też przedstawić, bo formuła propagandowa stosowana w tym dokumencie momentami poraża, to jest akcyza. Zdaniem państwa, jeśli chodzi o jej przyrost, to też w całości wzrost wynika z wprowadzenia pakietu paliwowego, a także pakietu przewozowego, mówiąc umownie. Co prawda, mówią państwo w tym dokumencie, że na wzrost popytu na paliwa mógł wpłynąć także wzrost zapotrzebowania na paliwa silnikowe w związku z powiększeniem floty samochodowej. Zwracam państwu uwagę, że ten wzrost był rekordowy. W jakiejś mierze, jeśli chodzi o samochody osobowe, był to efekt uboczny programu „Rodzina 500 plus". Zwracam też uwagę, że bardzo dynamicznie rozwija się w ostatnich latach, a to także miało miejsce w 2017 r., branża paliwowa. To było nie bez znaczenia wobec tego też na poziom wpływów z podatku akcyzowego.

Kolejna kwestia to podatek od gier. Tutaj zwracam uwagę, że w grudniu 2016 r. zliberalizowali państwo przepisy. Udostępniliście w większym stopniu gry o natychmiastowym wyniku, loterie pieniężne. Nawiasem mówiąc, to są gry i hazard o tym najgorszym charakterze, jeżeli chodzi o skutki społeczne. Zmniejszyły się dochody, jeśli chodzi o gry liczbowe, które takiej szkodliwości nie mają. Uzależnienie od hazardu to naprawdę coraz poważniejszy problem. Natomiast te wyższe dochody wynikają też z liberalizacji i zwiększenia dostępu. Nad tym państwo przeszli do porządku dziennego.

Podatek dochodowy od osób prawnych. Moim zdaniem, jeśli chodzi o źródła tego wzrostu, tu także warto zauważyć, że to w dużej mierze są zaniechania, jeśli chodzi o inwestycje w sektorze prywatnym. Ten brak inwestycji i tak naprawdę ograniczanie się dzisiaj w biznesie prywatnym do inwestycji odtworzeniowych skutkuje wyższymi dochodami do opodatkowania.

Wreszcie podatek dochodowy od osób fizycznych. Tutaj niewątpliwie mamy do czynienia z rekordowym zatrudnieniem i rosnącymi dość dynamicznie płacami, ale nad tym też państwo przechodzą do porządku dziennego. Nie ruszyliście po raz kolejny – trzeci z rzędu – progów podatkowych. Nie ruszyliście kosztów uzyskania przychodów i tak naprawdę kwoty wolnej. Mało tego, tak naprawdę wprowadziliście degresywną kwotę wolną, co w efekcie wywołało wzrost efektywnej stopy podatkowej i wobec tego też było nie bez wpływu na kształtowanie się dochodów podatkowych z tego tytułu.

Podatek od wydobycia niektórych kopalin. Biorąc pod uwagę wasze deklaracje okołowyborcze, myślałem, że już tego tytułu nie będzie, bo przecież obiecywaliście, że tego podatku nie będzie.

Połowicznie nowy tytuł. Mogę powiedzieć, że w 1/4 nowy, tak? To jest podatek od niektórych instytucji finansowych. Tutaj też są zdecydowanie większe dochody, wynikające z faktu, że on zaczął działać po pierwszym kwartale 2016 r., jeśli dobrze pamiętam.

To tyle, jeśli chodzi o kwestie podatkowe. Tutaj warto zwrócić uwagę… Mówiłem o imponującym wzroście, ale też nigdy nie jest tak dobrze, że nie mogło być lepiej. Zwraca na to uwagę także NIK, bo we wnioskach końcowych znajdujemy zapis: „NIK wskazuje na konieczność intensywnych działań w celu usprawnienia poboru podatków". Natomiast z tym procesem usprawniania – moim zdaniem – mamy poważny kłopot. Mówię tu o KAS, którą państwo w wielu miejscach chwalą, ale gdyby wejrzeć w twarde dane, to chwalić KAS za bardzo za co nie ma. W wyniku działalności kontrolnej KAS wpłaty są niższe niż wpłaty dokonane tylko w 2015 r. w wyniku działań urzędów kontroli skarbowej. To jest jakby potwierdzenie tego, co zauważyła NIK, że z tym usprawnieniem poboru, a także z poprawą efektywności kontroli, jeszcze jest naprawdę wiele do zrobienia.

Tylko jedna uwaga dotycząca tych pozostałych dochodów. Jestem mocno zaniepokojony tym spadkiem dywidend. Gigantyczny majątek, którym dysponują spółki Skarbu Państwa. Mamy coraz więcej dowodów na niefrasobliwość w wydawaniu tych pieniędzy, co ogranicza w jakiejś mierze zyski. Na użytek sprawozdania finansowego i pokrywania tej niefrasobliwości, zwłaszcza – moim zdaniem – jeśli chodzi o inwestycje, ale też zasilanie różnych podmiotów, a Polska Fundacja Narodowa jest takim klasycznym przykła-

dem, mówią państwo o tym, że ten zysk powinien służyć rozwojowi. Mam obawy, czy rzeczywiście tak jest. Mało tego, bo w tle są też mniejszościowi akcjonariusze, którzy w ten sposób najzwyczajniej w świecie nabijani są w butelkę.

Mimo tych uwag oczywiście zakładam, że ta część budżetowa zasługuje na pozytywne zaopiniowanie, z tym zastrzeżeniem, które także NIK formułuje, czyli poprawa efektywności kontroli KAS. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Bardzo dziękuję panu przewodniczącemu za ten koreferat. Chcę tylko wtrącić taką uwagę, że kwota wolna od podatku była w pewnym zakresie korygowana. Panie dyrektorze, proszę pana Stanisława…

Poseł Krystyna Skowrońska (PO):

W pewnym skromnym zakresie.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Była. Sam tego doświadczyłem. Degresywny sposób zmniejszania kwoty wolnej pewnej grupie podatkowej. Każdy poseł to odczuł.

Bardzo proszę, panie dyrektorze. Pan dyrektor Stanisław Jarosz.

Dyrektor departamentu NIK Stanisław Jarosz:

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Jeżeli pan pozwoli, kilka zdań na temat wykonania budżetu i naszej oceny w części 77 powie pan Maciej Berek wicedyrektor Departamentu Budżetu i Finansów.

Wicedyrektor Departamentu Budżetu i Finansów NIK Maciej Berek:

Bardzo dziękuję. Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, NIK wykonanie budżetu państwa w części 77 oceniła pozytywnie. W działalności Ministra Finansów w skontrolowanej części nie stwierdziliśmy nieprawidłowości.

W zasadzie wszystkie najistotniejsze wartości związane z wykonaniem budżetu w poszczególnych jego wartościach dochodowych i w źródłach dochodów zostały przedstawione w referacie pana ministra i koreferacie pana posła, więc ich nie będę powtarzał. Natomiast chcę powiedzieć, po pierwsze, że pomimo tego nadwykonania ze wszystkich istotnych z punktu widzenia wartościowego źródeł podatkowych, planowanie dochodów na rok 2017 oceniliśmy jako wykonane należycie. W momencie planowania tych dochodów przyjęto właściwe założenia co do wykonania budżetu na rok 2016. W naszej ocenie rzetelnie i należycie analizowano dostępne dane makroekonomiczne.

W związku z tym chcę tylko zwrócić uwagę w zakresie samego wykonania na kilka elementów i później przejść do kilku uwag, które w ramach tej części budżetowej sformułowaliśmy, przy podtrzymaniu oceny pozytywnej. Po pierwsze, chcę powiedzieć, że istotne jest też to, żeby wybrzmiało, że w kwotowym nadwykonaniu – w stosunku do planu o prawie 25 000 000 tys. zł – dochodów w tej części budżetowej największy udział miały zwiększone o ponad 13 000 000 tys. dochody z tytułu podatku VAT, ale także ponad 8 000 000 tys. z tytułu zysku Narodowego Banku Polskiego, zgodnie z regulacjami wiążącymi w tym zakresie, przekazanego do budżetu państwa. W zakresie dochodów podatkowych, co zostało powiedziane, największy wzrost, zarówno w relacji do prognozy wynikającej z ustawy budżetowej, jak i do wykonania w roku ubiegłym, to był oczywiście wzrost w podatku VAT, ale także w podatkach CIT i PIT te wzrosty były wyraźne w relacji do roku 2016. Dochody z VAT wzrosły w stosunku do roku 2016 o ponad 30 000 000 tys., czyli o prawie 24%.

W analizie wykonania budżetu państwa NIK starała się dokonać analizy źródeł tego zjawiska – bardzo pozytywnego i pozytywnie ocenianego przez izbę. Naszym zdaniem na źródła składa się kilka elementów. Po pierwsze, niewątpliwie trzeba odnotować, że warunki makroekonomiczne, w ramach których realizowane były te dochody, były korzystne i korzystniejsze od tych, które były przyjęte w prognozie wynikającej z ustawy budżetowej. Szczegółowe dane oczywiście są przez nas prezentowane, ale z racji oczekiwanej skrótowości prezentacji powiem o tym tylko hasłowo.

Po drugie, przy wykonaniu kontroli budżetu za rok 2017 dostrzegamy i odnotowujemy zmiany legislacyjne, które zostały przygotowane i wprowadzone w latach 2016

i 2017, ale także dostrzegamy zmiany legislacyjne, które zostały przygotowane i wprowadzone wcześniej, a których skutki w dochodach budżetowych pojawiają się w roku objętym kontrolą.

Wreszcie, po trzecie, to niewątpliwie fakt powstania KAS. Naszym zdaniem trzeba przyjąć, że nastąpił wzrost efektywności poboru podatków przez administrację skarbową, patrząc na te parametry, które są dostępne z tej perspektywy, w której administracja w tej nowej strukturze działa. Podkreślamy jednak bardzo wyraźnie w analizie, że nie jest na dzisiaj jeszcze możliwe ocenienie tego, w jakiej części te źródła złożyły się na ten wynik – w jakiej części są to zjawiska, które miały charakter obiektywny, w jakiej części one wynikają z efektów zmian legislacyjnych, a w jakiej części są wynikiem tej pracy, która została przez administrację skarbową wykonana. Z całą pewnością każdy kolejny okres obserwacji będzie pozwalał precyzyjniej się do tego odnieść.

Ostatnia rzecz, na którą chcę zwrócić uwagę. Także w tej informacji w ramach kontroli wykonania budżetu za rok 2017 zwracamy mocno uwagę na kwestię konieczności poprawy ściągalności. O ile to zjawisko wystąpiło, o tyle nadal występują bardzo wysokie kwoty identyfikowane z tytułu podatków, które powinny być opłacone, a nie są opłacone. Jeżeli chodzi o kwoty, mówimy tu głównie o zjawisku tzw. fikcyjnych faktur i kwotach z tytułu tych fikcyjnych faktur, które powinny być egzekwowane z tytułu podatku, który jest należny budżetowi państwa.

W 2017 r. wystąpiło zjawisko obniżenia kwoty podatku wymierzanego przez administrację skarbową na podstawie art. 108 ustawy o podatku od towarów i usług, który jest przepisem mówiącym tyle, że jeśli ktoś wystawił fakturę, ma obowiązek zapłacić podatek z niego wynikający. Znaczna część decyzji wystawianych przez administrację skarbową w tym obszarze jest nieskuteczna, ponieważ nie można skutecznie przeprowadzić egzekucji, bo tych podmiotów nie ma albo mają charakter pozorny, fikcyjny, bo to tzw. słupy.

To zjawisko znamy i rozumiemy, tym niemniej uważamy, że obniżenie w wyniku przyjętej przez administrację skarbową polityki… Dedykowanie czy kierowanie decyzji do tych podmiotów, od których egzekucja jest możliwa, czyli dokonywanie pewnej preselekcji już na etapie podjęcia decyzji, czy wystawiać decyzję w postępowaniu podatkowym, czy od tego odstąpić, na dziś nie znajduje uzasadnienia w prawie. Zwracamy uwagę na to, że na dziś przepisy nakazują ścigać należność podatkową wynikającą z każdej faktury. Jeżeli MF uważa, że to rozwiązanie jest niefunkcjonalne, bo jego wady widać, oczywiście to należy dokonać odpowiednich zmian w prawie, a nie jedynie przeprowadzać to w sposób faktyczny.

Ostatnie zdanie. W związku z całą tą obserwacją sformułowaliśmy takie zalecenie, żeby MF i KAS jeszcze intensywniej korzystały z narzędzi informatycznych w celu prowadzenia działań o charakterze analitycznym na poziomie i na etapie weryfikowania podmiotów zgłaszających chęć prowadzenia działalności oraz odpowiednio szybko reagowały przy potrzebie eliminowania tych podmiotów, które są identyfikowane jako nierzetelne. To bowiem – naszym zdaniem – jest właściwe narzędzie do tego, żeby w gronie podmiotów wystawiających faktury VAT zmniejszył się odsetek tych, którzy wystawiają faktury fikcyjne. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Bardzo dziękuję. Przechodzimy teraz do pytań. Kto z pań i panów posłów chciałby się wypowiedzieć na ten temat, zadać pytanie?

Bardzo proszę, pani przewodnicząca Krystyna Skowrońska.

Poseł Krystyna Skowrońska (PO):

W świetle przedstawionych nam informacji, oceny dokonanej przez NIK i w zakresie koreferatu pana przewodniczącego Cichonia chciałabym zadać pytanie w sprawie ściągalności VAT od podmiotów, które nie dokonują jego wpłaty. Mówiliśmy tu w przeszłości, że są słupy. Ile takich postępowań udało się państwu zakończyć sukcesem? Wskazywaliśmy w przeszłości, że jednym z elementów i – powiedziałabym – jedną z występujących patologii, czyli przestępczości, w zakresie wyłudzania VAT były tzw. słupy. W tym zakresie chciałabym usłyszeć…

Chciałabym poprosić o informację na piśmie, bo to będzie łatwiej przygotować i będzie to rzetelniejsza informacja. Ile takich postępowań w stosunku do podmiotów, które są tzw. wyłudzaczami VAT, udało się przeprowadzić i na jakim etapie postępowania sądowego, tego karnego, czyli prokuratorskiego, zakończonego postępowaniem sądowym, żeby można było powiedzieć, że był to proceder nielegalny? To jest rzecz istotna, bo poruszamy się w takim niezwykle ważnym zakresie zobowiązań podatkowych, żeby w tym zakresie to, co było piętą achillesową… Czy udało się, poza samym mówieniem, wyegzekwować od takich podmiotów wyłudzony podatek VAT bądź jakie sankcje karne w tym zakresie spotkały osoby, które uczestniczyły w takim procederze?

Nikomu bowiem na tej sali, zarówno w przeszłości, jak i dzisiaj, a pewnie i oczywiście w przyszłości… Zależy nam na tym, aby należne podatki były uiszczane. Poproszę o taką odpowiedź na piśmie. Będę wdzięczna, panie ministrze, żeby w jakimś tygodniowym okresie można było taką odpowiedź otrzymać. Nie mówię, że odwrotnie, tylko, że jeżeli mamy też poważnie rozmawiać o wykonaniu budżetu i prowadzić debatę, to ważne. Jeżeli państwo mają się czym pochwalić, to uprzejmie bardzo o to proszę.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dziękuję. Zatem jest sugestia, aby ta odpowiedź była na piśmie. Myślę, że na tym możemy zakończyć dyskusję nad tą częścią budżetu.

Przechodzimy do punktu trzeciego – do dochodów budżetu środków europejskich. Bardzo proszę pana ministra o przedstawienie informacji na ten temat.

Poseł Jan Szewczak (PiS):

Już zakończyliśmy. Przeszliśmy do kolejnego punktu. Nie zgłosiła się pani.

Poseł Paulina Hennig-Kloska (N):

Ale zgłaszałam się, panie przewodniczący.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Jeżeli tak bardzo zachodzi konieczność, to bardzo proszę panią przewodniczącą.

Poseł Jan Szewczak (PiS):

To też zabiorę głos.

Poseł Paulina Hennig-Kloska (N):

To odpuszczam.

Poseł Jan Szewczak (PiS):

Będziemy siedzieć tutaj…

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dziękuję bardzo. Dziękuję za wyrozumiałość.

Bardzo proszę pana ministra o przedstawienie informacji na temat dochodów budżetu środków europejskich. Pan minister Tomasz Robaczyński. Bardzo proszę, panie ministrze.

Podsekretarz stanu w MF Tomasz Robaczyński:

Dziękuję bardzo. Panie przewodniczący, szanowni państwo, bardzo skrótowo chciałbym przedstawić dochody budżetu środków europejskich. Generalnie są to dochody obejmujące refundację wydatków przeznaczonych na realizację programów europejskich – w zasadzie w ramach wszystkich tych głównych programów europejskich, w ramach funduszy strukturalnych, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG), Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy oraz Wspólnej Polityki Rolnej (WPR).

W ustawie na rok 2017 to jest część 87. Dochody budżetu środków europejskich zaplanowane zostały w wysokości łącznej 60 213 905 tys. zł. Ostatecznie dochody te zrealizowano w łącznej wysokości 47 591 426 tys. zł, co stanowi 79% planu ujętego w ustawie budżetowej na rok 2017. Gros tych dochodów to dochody w ramach WPR, 16 regionalnych programów operacyjnych perspektywy finansowej 2014–2020, progra-

mów krajowych 2014–2020, jak również jeszcze część pozostałości dochodów z programów perspektywy finansowej 2007–2013.

Nie będę tu chyba przedstawiał po kolei wszystkich kwot dotyczących tych wszystkich programów. To państwo posłowie mają u siebie. Jedyne, co można tutaj jeszcze dodać z tej ogólnej perspektywy, że dochody budżetu środków europejskich są niejako wynikiem wykonania wydatków budżetu środków europejskich. Tym samym w zależności od tego, jak kształtują się te wydatki, w taki sam sposób w zasadzie kształtują się też dochody budżetu środków europejskich, z odpowiednim przesunięciem ze względu na system refundacyjny. Wszystko w ramach funduszy europejskich, to znaczy, najpierw dokonujemy wydatków, a potem otrzymujemy refundację.

Tyle w skrócie. Jeśli są jakieś pytania szczegółowe, to bardzo proszę, bo nie chciałbym tutaj podawać tych wszystkich kwot w odniesieniu do konkretnych programów, których jest bardzo dużo i o dosyć skomplikowanych nazwach. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dziękuję, panie ministrze. Proszę o koreferat pana posła Jerzego Gosiewskiego. Bardzo proszę o syntetyczną informację i konkluzję, bo ona jest istotna.

Poseł Jerzy Gosiewski (PiS):

Szanowny panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, szanowni państwo, zgodnie z przedłożonym sprawozdaniem z wykonania budżetu państwa w 2017 r. w części – dochody budżetu środków europejskich wykonanie w tym zakresie w 2017 r. wynosiło łącznie 47 600 000 tys., co stanowi 79% kwoty planowanej, która po uzupełnieniu stanowiła kwotę ok. 60 200 000 tys. zł. Dochody planowane i wykonane w 2017 r. były większe w samym wykonaniu o 6% niż w 2016 r. Generalnie więc jest postęp, jednak jest miejsce na kolejną poprawę w latach przyszłych.

Faktyczne wykonanie dochodów jest uzależnione od stopnia zrealizowanych wydatków, na który ma wpływ realizacja poszczególnych projektów i programów. Zrealizowane dochody związane były z wykonaniem zadań w zakresie Narodowej Strategii Spójności w latach 2007–2013, WPR perspektywy finansowej 2014–2020 oraz programów realizowanych z udziałem państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA). Dochody środków europejskich z perspektywy 2007–2013 to już tylko pozostałości, bo wykonanie to ok. 300 000 tys. zł.

Mniejsze niż planowano wykonanie dochodów środków europejskich, szczególnie w ramach perspektywy finansowej 2014–2020, powiązane było z tempem wydatków dla tej perspektywy, co oznacza, że niższa realizacja wydatków w stosunku do planu skutkowała niższymi dochodami. Dochody budżetu środków europejskich wykonano w różnym stopniu w poszczególnych programach i grupach tych programów. W perspektywie 2014–2020 główny program operacyjny to Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, w którym na planowane blisko 14 000 000 tys. wykonano 11 600 000 tys., co stanowi 83,5%. Mniejszy stopień wykonania środków europejskich był w ramach programów WPR, ponieważ wykonane było ok. 82%.

Trzeba zwrócić uwagę, że dobrze wykonano dochody w Programie Operacyjnym Inteligentny Rozwój. Poprawa nastąpiła również, pomimo że jest jeszcze niewystarczająca, w realizacji regionalnych programów operacyjnych. Tu na pochwałę zasługuje jedynie pełne wykonanie dochodów w Programie Operacyjnym Polska Wschodnia, ponieważ na planowane 650 000 tys. wykonano ponad 1 000 000 tys. Według mnie to oznacza, że w województwach wschodnich potrzeby są zdecydowanie większe niż w planowane wielkości środków, a pełna realizacja planu wskazuje na to, że warto jest kierować większe środki dla Polski Wschodniej, ponieważ tam jest pełna realizacja i trzeba wyrównywać dotychczasowe opóźnienia w rozwoju tych regionów.

Podsumowując, trzeba stwierdzić, że stopień wykonania dochodów środków europejskich w stosunku do planu we wszystkich programach w 2017 r. jest wyższy o 6% niż w 2016 r. Stawiam wniosek o przyjęcie sprawozdania w zakresie wykonania dochodów środków europejskich w 2017 r. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Bardzo dziękuję. Bardzo proszę pana dyrektora o stanowisko NIK-u w tej części budżetu.

Dyrektor departamentu NIK Stanisław Jarosz:

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Stanowisko przedstawi pani Anna Rybczyńska wicedyrektor Departamentu Budżetu i Finansów.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Bardzo proszę panią dyrektor.

Wicedyrektor Departamentu Budżetu i Finansów NIK Anna Rybczyńska:

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, szanowni państwo, NIK pozytywnie oceniła wykonanie budżetu państwa na rok 2017 przez dysponenta części 87 – Dochody budżetu środków europejskich w związku z realizacją dochodów budżetu środków europejskich oraz zadań z zakresu obsługi płatności tych środków.

Ocenie podlegała w szczególności realizacja zadań związanych z opracowaniem i wykonaniem planu finansowego w zakresie dochodów środków europejskich. Kolejnymi obszarami podlegającymi ocenie był system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości i rzetelności sporządzania rocznego sprawozdania z wykonania planu dochodów oraz prawidłowość obsługi płatności dokonywanych z budżetu środków europejskich. W żadnym z tych wymienionych obszarów NIK nie stwierdziła nieprawidłowości.

Nadzór i kontrola w zakresie prawidłowości i terminowości realizowanych dochodów, sprawowane przez ministra w trybie art. 175 ust. 1 i 2 ustawy o finansach publicznych, również były prawidłowe. Pozytywnie zaopiniowano również roczne sprawozdanie Rb-27UE z wykonania planu dochodów budżetu środków europejskich w części 87.

NIK oceniła pozytywnie również dokonywaną przez ministra finansów obsługę płatności z budżetu środków europejskich. Podstawą sformułowania tej oceny było badanie zasilania i monitorowania rachunków bankowych w Banku Gospodarstwa Krajowego związanych z realizacją planu wydatków budżetu środków europejskich. Zasilanie rachunków odbywało się w ustalonych terminach i wysokościach. Minister finansów zapewnił środki na bieżącą realizację płatności z budżetu środków europejskich. Stany środków na rachunkach do obsługi płatności były monitorowane, a zlecenia płatności realizowane prawidłowo. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Bardzo dziękuję. Czy są pytania? Bardzo proszę, pani przewodnicząca Izabela Leszczyna.

Poseł Izabela Leszczyna (PO):

Mam pytanie do pana ministra. Chciałabym zapytać, dlaczego w tak niskim stopniu budżet tych środków został wykonany. Jak pan minister to może skomentować? Gdzie pan upatruje przyczyny jednak niewykorzystywania środków unijnych i inwestycji, które z pewnością nie są na zadowalającym poziomie? Mamy piąty rok obecnej perspektywy finansowej. To rok, w którym powinniśmy być rozpędzeni i w zasadzie w 100% wykonywać plan. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dziękuję. Od razu pani przewodnicząca Krystyna Skowrońska. Na te dwa pytania pan minister udzieli odpowiedzi.

Poseł Krystyna Skowrońska (PO):

Jeśli to możliwe, to poproszę, żeby mi odpowiedzieć po zadaniu pytania. Po jakim kursie rozliczano środki europejskie, które wpływają do Polski? Jaki był średni kurs euro, a jaki średni kurs euro dla rozliczenia wypłat środków europejskich?

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Bardzo dziękuję. Proszę, panie ministrze. Jeżeli można, to teraz, a jak nie, to myślę, że formuła pisemna też mogłaby wchodzić w grę. Zobaczymy. Bardzo proszę, panie ministrze.

Podsekretarz stanu w MF Tomasz Robaczyński:

Panie przewodniczący, szanowni państwo, jeśli chodzi o pytanie pierwsze, to oczywiście na to się składa bardzo wiele elementów. Rok 2017 to był czwarty rok wdrażania nowej perspektywy finansowej, przy czym z obserwacji całego systemu wdrażania – od środków

przedakcesyjnych poprzez pierwszą, krótką perspektywę finansową, następną 2007–2013 i obecną – pierwszy wniosek, jaki się nasuwa, jest taki, że każda z nich zasadniczo różni się od siebie pod względem możliwości absorpcji w tym sensie, że każda z nich ma inne kwoty, każda inaczej funkcjonuje i w inny sposób się na siebie nakłada.

Gdyby tak prześledzić od samego początku, to środki przedakcesyjne to były stosunkowo drobne kwoty, które otrzymywaliśmy przed wejściem do Unii Europejskiej. W latach 2004–2006 kwoty były większe, aczkolwiek weszliśmy w perspektywę finansową UE w trakcie jej trwania. Ta kwota to było bodajże 10 000 000 tys. euro mniej więcej, w związku z czym zasadniczo niższa niż w kolejnej perspektywie finansowej.

Teraz kolejna perspektywa 7-letnia w kwocie ponad 70 000 000 tys. euro, jeśli chodzi o same fundusze strukturalne. Przy tej perspektywie uczyliśmy się wdrażania i konstruowania całego systemu. System powstawał bardzo długo i był bardzo skomplikowany, a następnie on był upraszczany przez dłuższy czas. Gdyby porównać wdrażanie starej, poprzedniej perspektywy i tej nowej perspektywy finansowej, to nie jest to specjalnie, szczególnie szybsza – że tak powiem – ta perspektywa poprzednia, ale to też z tego względu, że bardzo wiele się tam zmieniało na samym początku. Po tym jakby ukształtowaniu się całego systemu ona ruszyła, ale tak naprawdę zakończyła się… Jakby pik czy ten szczyt wydatkowania to były tak naprawdę lata po zakończeniu perspektywy finansowej, czyli po roku 2013, głównie lata 2014 i 2015, jeszcze z końcówką i możliwością wydatkowania w 2016. To był szczyt wydatkowania, który spowodował, że jakby cała administracja, niezależnie od poziomu, była skupiona na zamknięciu starej perspektywy.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Panie ministrze, jest taka prośba, żeby pan się skoncentrował tylko na odpowiedzi na te pytania, bo wiem, że temat jest szeroki, ale jesteśmy…

Poseł Izabela Leszczyna (PO):

Pan minister odpowiada. Słucham uważnie.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Tak? No to bardzo proszę.

Podsekretarz stanu w MF Tomasz Robaczyński:

Dziękuję bardzo. Fakt, że ten szczyt wydatków starej perspektywy o bardzo dużej wysokości przypadł na te ostatnie, spowodował, że tak naprawdę całe siły były skupione na wydatkowaniu i zakończeniu starej perspektywy, żeby nie stracić środków. W związku z tym przygotowanie wszystkich instytucji, całego oprzyrządowania legislacyjnego i przede wszystkim projektów zostało niejako przesunięte, poniekąd siłą rzeczy, na późniejsze lata. Z tego względu tak naprawdę rok 2017 był pierwszym rokiem, który de facto zaczął nakręcać tę spiralę wydatków. Efektywnie rzecz biorąc, tak naprawdę był to pierwszy rok.

Nie upatrywałbym tutaj jakichś szczególnych mankamentów systemowych – oczywiście, w różnych miejscach mankamenty występują – tylko po prostu taki jest sposób realizacji tych perspektyw finansowych. Można przewidywać, że podobna sytuacja… Oczywiście, nie chcielibyśmy tego, ale można przewidywać, że ze względu na te przesunięcia podobna sytuacja nastąpi przy realizacji kolejnej perspektywy finansowej, bo ta perspektywa będzie się kończyć bardzo dużymi wydatkami, a administracja jest jednak ograniczona w swoich możliwościach przerobienia wszystkiego. Tym bardziej, że ta perspektywa finansowa jest trudniejsza od poprzedniej, jeśli chodzi o kryteria, tzn. trudniej jest w tej perspektywie finansowej chociażby budować infrastrukturę, a większy nacisk jest położony chociażby na współpracę z biznesem, badania i rozwój (B+R) itd.

Tak to więc wygląda. Tutaj raczej traktowałbym to jako naturalną kolej rzeczy. W tym upatruję tego, że ta perspektywa czy każda kolejna nie rusza od razu z kopyta, jak to się nieładnie mówi.

Odpowiadając natomiast na pytanie drugie pani przewodniczącej Skowrońskiej, która – że tak powiem – już po jego zadaniu stwierdziła, że to jest bardzo proste pytanie, otóż, pani poseł, nie jest to proste pytanie. Ustalenie średniego kursu walutowego dla rozliczeń z UE, praktycznie rzecz biorąc, jest niemożliwe. Oczywiście, taka analiza jest moż-

liwa na zasadzie zderzenia bardzo dużych zbiorów danych. Na kurs walutowy wpływają: moment poniesienia wydatków, moment certyfikacji do Komisji Europejskiej, moment realizacji przelewu z KE, moment wpływu do kraju, moment przewalutowania na złote i jeszcze moment konsolidacji, bo środki europejskie podlegają konsolidacji w ramach potrzeb pożyczkowych MF. W związku z tym gdyby pani poseł mogła sprecyzować swoje pytanie, to oczywiście taki materiał przygotujemy, natomiast… O jaki dokładnie średni kurs chodzi? Którego momentu przeliczeń czy rozliczeń? Dziękuję.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dziękuję. Pani przewodnicząca… Dziękujemy. Nie ma pytań, zatem kończymy omawianie tej części budżetu.

Poseł Krystyna Skowrońska (PO):

Ale jeszcze są pytania.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Są pytania? Zrozumiałem, że nie ma pytań. Proszę bardzo.

Poseł Krystyna Skowrońska (PO):

Zaczynając od kursu, chodziło mi o średni kurs wpływu środków z UE i średni kurs wydatkowania środków z UE.

Drugie pytanie. Niestety, nie brzmi optymistycznie wypowiedź pana ministra dotycząca realizacji tej perspektywy, tzn. mamy dużo pieniędzy, zdajemy sobie sprawę, że priorytety są inne albo część priorytetów jest inna, ale wydatkowanie środków… Z tego braku optymizmu pana ministra albo pokazywania trudności wynika, że w procedurze n+2 możemy nie wydać wszystkich wynegocjowanych środków, a to byłaby katastrofa. Chciałabym, żeby było więcej optymizmu i pokazania nam działań, jakie są podejmowane. Jeśli w roku 2017 z inwestycjami i wydatkowaniem środków europejskich nie było najlepiej, będę mówiła tak elegancko, żeby nie zadrażniać, bo bardzo nam na tym zależy. Jeżeli są wynegocjowane pieniądze, to są świetne pieniądze dla Polski w tej perspektywie i gdyby tych świetnych pieniędzy nie wydać, nie będzie wtedy wytłumaczenia. Rozumiemy, jak wyglądał rozruch poprzedniej perspektywy 2007–2013, jak wyglądało jej negocjowanie i tej kolejnej. Rozumiemy, że n+2 jest jeszcze terminem do zrealizowania, ale na pewno bardzo zależałoby nam na tym, żeby wtedy pan minister optymistycznie powiedział, że 100% wynegocjujemy.

Administracja musi być wydolna, bo jeżeli ustawami nakładamy jakiekolwiek obowiązki na wszystkich innych, to oczekujemy wyegzekwowania i terminy są krótkie. Administracja musi być przygotowana do jak najlepszego wydatkowania pieniędzy, bo na tym obywatelom bardzo, ale to bardzo zależy. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Bardzo proszę, panie ministrze, ale bardzo krótko. Jesteśmy w niedoczasie.

Podsekretarz stanu w MF Tomasz Robaczyński:

Krótko, jeśli chodzi o kurs. Nie da się powiedzieć, co to znaczy, po jakim kursie zostały wydatkowane środki europejskie, ponieważ w dużej części wydatkowane środki europejskie to są środki krajowe. Następnie po certyfikacji do KE ostatecznie one są refundowane do polskiego budżetu. Następnie przechodzą proces konsolidacji, a jeszcze wcześniej wpływu na dochody budżetu państwa.

W związku z tym trudno jest odpowiedzieć na pytanie, po jakim kursie wydawaliśmy środki europejskie, ponieważ my nie wydawaliśmy środków europejskich. Tak mógłbym odpowiedzieć. Wydawaliśmy środki krajowe, które podlegały refundacji. Teraz moglibyśmy powiedzieć, po jakim kursie przeliczaliśmy je np. na dochody, kiedy one wpłynęły na dochody, bo jest taki moment do uchwycenia, ale nie po jakim kursie wydawaliśmy, jak i też nie po jakim kursie otrzymywaliśmy, bo zależy, w jakim momencie należałoby ten kurs podać. Trochę mi jest trudno się tutaj odnieść. Jeśli nie jest do końca jasne to, co mówię, to oczywiście…

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Nie. Panie ministrze, to jest jasne. Pan powiedział, jaki jest mechanizm. Jeżeli w konkretnym przypadku pani przewodnicząca chciałaby wiedzieć, w jakim czasie konkretne projekty…

Podsekretarz stanu w MF Tomasz Robaczyński:

O konkretny moment…

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

To wtedy będzie można na piśmie to wyjaśnić.

Podsekretarz stanu w MF Tomasz Robaczyński:

Tak. Jeśli pani poseł zechciałaby sprecyzować, o jaki konkretnie moment chodzi, to jesteśmy w stanie to zrobić, natomiast…

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Bardzo dziękuję, panie ministrze. Czy ktoś z państwa jeszcze chciałby zabrać głos?

Poseł Krystyna Skowrońska (PO):

Doprecyzuję, ale już nie dzisiaj.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dobrze. Dziękuję pani przewodniczącej za wyrozumiałość. Na tym kończymy omawianie tej części.

Przechodzimy do punktów czwartego i piątego. Część budżetowa 81 – Rezerwa ogólna i część budżetowa 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji 21, 46, 73 i 78.

Bardzo proszę pana ministra o przedstawienie tych części budżetowych w skrócie, w takim syntetycznym ujęciu.

Podsekretarz stanu w MF Tomasz Robaczyński:

Dziękuję bardzo. Szanowny panie przewodniczący, szanowna Komisjo, jeśli chodzi o rezerwę ogólną, to została zaplanowana w 2017 r. na kwotę 228 499 tys. zł i praktycznie w 100% wykorzystana, bez 800 zł. Ona może być rozdysponowywana w drodze uchwały Rady Ministrów lub w drodze decyzji Prezesa Rady Ministrów oraz w drodze decyzji Ministra Finansów. Dla każdego z tych organów są odrębne progi kwotowe. W drodze uchwały Rady Ministrów rozdysponowano kwotę ponad 13 000 tys., w drodze zarządzeń Prezesa Rady Ministrów – kwotę ponad 206 000 tys. i w drodze decyzji Ministra Finansów – kwotę ponad 8000 tys. zł. To było w sumie sto kilkanaście aktów, które tę rezerwę rozdysponowywały.

Jeśli chodzi o rezerwę w pozycji 21, czyli na zwiększenie wynagrodzeń przeznaczonych na wypłatę dla osób odwołanych z kierowniczych stanowisk państwowych, nagród jubileuszowych, odpraw emerytalnych itd., ta rezerwa została zaplanowana w wysokości 6300 tys. zł. Zgodnie z ustawą o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej i w wyniku nowelizacji ustawy budżetowej kwota tej rezerwy została zmniejszona do 1498 tys. zł i rozdysponowana w całości na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń dla 31 dysponentów.

Jeśli chodzi o rezerwę w pozycji 46, czyli wspieranie zwalczania przemytu i podrabiania wyrobów tytoniowych, to rezerwa ta została zaplanowana w wysokości 33 227 tys. zł. Rezerwa ta stanowi ekwiwalent złotowy środków uzyskiwanych tytułem umów pomiędzy koncernami tytoniowymi a UE oraz uczestniczącymi państwami członkowskimi. Środki z tej rezerwy rozdysponowano w pełnej wysokości.

Rezerwa w pozycji 73 na zmiany systemowe i niektóre zmiany organizacyjne, w tym nowe zadania, została zaplanowana w wysokości 379 782 tys. zł. Zaplanowano ją zgodnie z zapotrzebowaniem zgłoszonym przez poszczególnych dysponentów, natomiast w wyniku nowelizacji ustawy budżetowej zmniejszono ją do wysokości ponad 345 000 tys. zł i rozdysponowano w wysokości ponad 328 000 tys. zł, tj. 95,2% planu.

Poseł Jan Szewczak (PiS):

Proszę nie czytać tego, panie ministrze. My to mamy.

Podsekretarz stanu w MF Tomasz Robaczyński:

Pozycja 78 – Wypłata odszkodowań. Z 10 140 tys. zmniejszona do 10 061 tys. Wykorzystano 1321 tys. W takim razie to tyle.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Bardzo dziękuję panu ministrowi. Proszę panią przewodniczącą Gabrielę Masłowską o krótki koreferat. Bardzo proszę.

Poseł Gabriela Masłowska (PiS):

Rezerwa ogólna ustalona w ustawie budżetowej na 2017 r. stanowiła 0,06% wydatków ogółem budżetu państwa. Na tle poprzednich lat kwota tej rezerwy była stosunkowo duża, ale ona nie przekraczała limitu ustalonego w art. 140 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, wynoszącego 0,2% planowanych wydatków budżetu państwa.

Trzeba podkreślić, że rozdysponowanie tej rezerwy ogólnej przez właściwe organy było zgodne z ustawą o finansach publicznych oraz w limitach kwot, które określa rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie dysponowania rezerwą ogólną budżetu państwa. Wnioski dysponentów o uruchamianie rezerw były rozpatrywane rzetelnie. Ewidencja podziału rezerw prowadzona była prawidłowo. Trzeba podkreślić, że wykonanie budżetu w części 81 – Rezerwa ogólna nie budzi zastrzeżeń. W związku z tym należy rekomendować przyjęcie sprawozdania w tym zakresie.

Jeśli chodzi natomiast o rezerwy celowe, to one, jak zwykle, są utworzone na poziomie wynikającym z zapotrzebowania zgłoszonego przez licznych dysponentów, którzy nie zawsze są w stanie przewidzieć wszystkie okoliczności związane z możliwościami ich wykorzystania. Rezerwy celowe są uzupełnieniem środków przewidzianych w różnych częściach budżetu, stąd też są one wykorzystywane sukcesywnie i w dalszej kolejności, tj. po wykorzystaniu środków ujętych w innych częściach budżetu, na podstawie ustawy o finansach publicznych, a w ubiegłym roku także na podstawie ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2017.

Wykonanie rezerw w pozycjach 21, 46, 73 i 78, które bardzo syntetycznie przedstawił pan minister, ale które są szczegółowo opisane w dostarczonych nam materiałach, nie budzi zastrzeżeń. Z informacji wynika, że na taką pozytywną ocenę wskazuje także NIK. Dziękuję za uwagę.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Bardzo dziękuję. Bardzo proszę przedstawiciela NIK-u o przedstawienie wyników kontroli dotyczącej tej części budżetu. Bardzo proszę, panie dyrektorze.

Dyrektor departamentu NIK Stanisław Jarosz:

Dziękuję bardzo. Rozdysponowanie rezerw badaliśmy na poziomie Ministra Finansów, natomiast wykorzystanie u tych dysponentów, u których to miało miejsce. Wyniki kontroli wskazują, że NIK nie wnosi uwag zarówno do procesu rozdysponowania, jak i wykorzystania rezerw w tych obydwu punktach, a więc rezerwy ogólnej i rezerw 21, 46, 73 i 78. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Bardzo dziękuję. Przechodzimy jeszcze do dyskusji na temat tej części. Nie ma zgłoszeń. Bardzo dziękuję. Jest? Bardzo proszę, pan poseł Arndt.

Poseł Paweł Arndt (PO):

Bardzo dziękuję, panie przewodniczący. Rzeczywiście, mam uwagę, zresztą bardzo krytyczną, dotyczącą wykorzystania rezerwy ogólnej. Rezerwa zaplanowana na kwotę 228 000 tys. zł rzeczywiście została wykorzystana niemal w całości. Ona jest niższa od tego limitu, o czym mówiła pani przewodnicząca Masłowska.

Natomiast chciałbym zwrócić uwagę, na co ta rezerwa została wykorzystana. Otóż ona została wykorzystana na realizację lokalnych, drobnych zadań inwestycyjnych. Budowaliśmy czy remontowaliśmy szkoły, przedszkola, żłobki, dofinansowywaliśmy szpitale, ale ta rezerwa przecież nie jest po to tworzona. Ta rezerwa jest tworzona po to, żeby finansować – nie wiem – usuwanie skutków zdarzeń losowych, klęsk żywiołowych, a takie miały miejsce w 2017 r.

Chciałbym spytać pana dyrektora Jarosza, czy nie podziela mojego zdania, że ta rezerwa właściwie wykorzystywana była zupełnie bez kontroli Sejmu. Kwota 228 000 tys. zł została wydatkowana bez kontroli Sejmu. Chciałbym poznać opinię NIK-u na ten temat.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Bardzo dziękuję. Jeszcze pytanie, zanim pan dyrektor odpowie, bo myślę, że w tym samym duchu. Nie? Inne pytanie. Dobrze. To bardzo proszę.

Poseł Krystyna Skowrońska (PO):

Będę mniej dociekliwa. Tylko dopytam.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Ale do pana dyrektora z NIK?

Poseł Krystyna Skowrońska (PO):

Nie, organizacyjnie.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Przepraszam. To może niech pan dyrektor odpowie na to pytanie, żeby już nie krzyżować odpowiedzi. Bardzo przepraszam.

Poseł Jan Szewczak (PiS):

Albo osoba upoważniona przez pana dyrektora.

Dyrektor departamentu NIK Stanisław Jarosz:

Jeżeli chodzi o pytanie pana przewodniczącego Arndta co do tego, czy podzielam zdanie wypowiedziane przez niego, że ta rezerwa powinna być na co innego przeznaczona, mogę zaprezentować tylko to, co NIK stwierdziła w wynikach kontroli. Nie stwierdziliśmy tutaj sytuacji, w której mielibyśmy uwagi co do sposobu wykorzystywania rezerwy. Natomiast dyskusja co do filozofii rezerwy… Nie jestem upoważniony, żeby takie wypowiedzi tutaj wyrażać na tym etapie. Tak bym to skomentował.

Jak pamiętam z poprzednich lat, co do wykorzystywania tej rezerwy ogólnej w poszczególnych latach zawsze pojawiały się różnego rodzaju kontrowersje wśród posłów. Natomiast izba, jak również pamiętam, przez te lata nie starała się tutaj ingerować w sposób dysponowania tą rezerwą przez prezesa Rady Ministrów czy ministra finansów, bo oni tam mają swoje upoważnienia. Tak również zachowaliśmy się tym razem.

Natomiast, jeżeli chodzi o klęski żywiołowe, to tutaj inna rezerwa na ten cel była do dyspozycji.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dziękuję. Myślę, że ostatnie pytanie pani przewodniczącej…

Poseł Krystyna Skowrońska (PO):

Będzie jedna konkluzja i jedno pytanie. Jednak ta rezerwa w poprzednich latach była znacznie niższa, bo w przedziale 8 lat ona wynosiła ok. 100 000–150 000 tys. zł, jeżeli pamiętam, a potem tak ładnie zwiększono ją do 200 000 tys. zł i więcej.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Pani poseł, ale Sejm ją przyjął na takim poziomie.

Poseł Krystyna Skowrońska (PO):

Ale chcemy powiedzieć, że ten rodzaj wydatków takie miał podłoże, dotyczące wielkości i takiego rozdysponowania, że chyba do 500 tys. to minister finansów miał kompetencje, a powyżej 500 tys. to był inny tryb.

Mam jednak pytanie organizacyjne, szczególnie do pana przewodniczącego i do sekretariatu, z prośbą o powiadomienie, kiedy w zakresie rezerw celowych będzie rezerwa z pozycji 8.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dobrze, ale to pytanie na przyszłość. Bardzo dziękuję. Nie słyszę pytań.

Na tym zamykamy omawianie…

Poseł Krystyna Skowrońska (PO):

Żeby mnie powiadomić, jak będzie.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dobrze, pani przewodnicząca. Na tym kończymy omawianie tej części.

Przechodzimy do punktu szóstego, czyli do części 85, w zakresie działów 756 i 758. Referuje pan minister finansów. Bardzo proszę.

Podsekretarz stanu w MF Tomasz Robaczyński:

Dziękuję, panie przewodniczący. Szanowni państwo, jeśli chodzi o dział 756 – Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem, to w roku 2017 nie były planowane ani dochody, ani wydatki w ramach tego działu. Przy czym zostały zrealizowane dochody w wysokości 867 tys. zł, głównie z tytułu wpływów związanych z nabyciem przez Skarb Państwa nieodpłatnie z mocy prawa mienia podmiotów uznanych za wykreślone z Krajowego Rejestru Sądowego (KRS). Natomiast, jeśli chodzi o wydatki, to w wyniku rozdysponowania środków ujętych w rezerwie celowej ten plan wydatków został zwiększony o łączną kwotę 5789 tys. zł i zrealizowany, przede wszystkim z przeznaczeniem na zwrot utraconych dochodów związanych ze zwolnieniami podatkowymi.

Jeśli chodzi o dział 758 – Różne rozliczenia, to w tym dziale zrealizowano nieplanowane dochody w wysokości 798 tys. zł, głównie z tytułu wpłat środków pozostałych po likwidacji lub upadłości przedsiębiorstw państwowych, lub ze zbycia mienia pozostałego po upadłych przedsiębiorstwach państwowych. Wydatki w tym dziale zostały zaplanowane w łącznej kwocie 75 000 tys. zł, zaś w toku realizacji budżetu ten plan został zwiększony do 179 000 tys. zł. Ostatecznie zrealizowane wydatki w tym dziale wyniosły 178 432 tys. zł, głównie jeśli chodzi o zwrot części wydatków wykonanych w ramach Funduszu Sołeckiego, zwrot gminom utraconych dochodów z tytułu realizacji zadań własnych gmin uzdrowiskowych oraz współfinansowanie projektów w ramach Europejskiej Współpracy Terytorialnej. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Bardzo dziękuję. Proszę o koreferat panią poseł Agnieszkę Kołacz-Leszczyńską. Bardzo proszę, pani poseł.

Poseł Agnieszka Kołacz-Leszczyńska (PO):

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Wysoka Komisjo, szanowni państwo, moje nazwisko zostało tylko wpisane do przedstawienia tego koreferatu, natomiast przygotował go pan poseł Michał Jaros, który nie mógł być obecny. Jeśli państwo pozwolą, zobowiązałam się go przeczytać i w tej chwili to uczynię.

Rozpatrzenie sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r. wraz z przedstawioną przez prezesa NIK-u analizą wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2017 r., właśnie w zakresie części budżetowej 85 – Budżety wojewodów ogółem, w zakresie działu 756 – Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem (dochody i wydatki) i działu 758 – Różne rozliczenia (dochody i wydatki).

W części budżetowej 85 – Budżety wojewodów ogółem w dziale 756 – Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek itd. wydatki wyniosły 5789 tys. Całość tej kwoty pochodziła z wpływu z podatku rolnego, podatku leśnego, podatku od czynności cywilnoprawnych, kolejno podatków i opłat lokalnych od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych.

Tymczasem w części budżetowej 85 – Budżety wojewodów ogółem w dziale 758 w rozliczeniach różnych według ustawy budżetowej miały one wynieść 56 691 tys., po zmianach miały wynieść 179 862 tys., natomiast wykonanie to kwota 178 432 tys. Na różne rozliczenia finansowe wydano 177 203 tys., z czego na dotacje i subwencje to była kwota 129 726 tys., 217 tys. stanowiły wydatki bieżące jednostek budżetowych, a 47 260 tys. to wydatki majątkowe. Na euroregiony wydano 1229 tys., a całość pochodziła ze współfinansowania projektów z udziałem środków UE.

Rezerwy ogólne i celowe według ustawy budżetowej miały wynieść 16 610 tys. Natomiast w budżecie po zmianach to była kwota 42 tys., z czego 39 tys. to wydatki bieżące jednostek budżetowych, a 3 tys. to wydatki majątkowe. Tak brzmiał ten koreferat. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):
Konkluzja.

Poseł Agnieszka Kołacz-Leszczyńska (PO):
Przykro mi bardzo. Nie jestem upoważniona. Nie jest to zapisane, więc pan poseł nie przekazał tej informacji.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):
Dobrze. Dziękuję.

Poseł Agnieszka Kołacz-Leszczyńska (PO):
Uzupełni to na kolejnym posiedzeniu.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):
Ponieważ nie ma konkluzji negatywnej, to możemy przyjąć, że ta część może zostać przyjęta przez Wysoką Komisję.

Bardzo proszę, standardowo, pana dyrektora NIK-u o opinię po kontroli.

Dyrektor departamentu NIK Stanisław Jarosz:
Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Te dwa działy to jest bardzo niewielki procent wydatków wojewodów.

Badaliśmy szczegółowo takie działy jak: gospodarka mieszkaniowa, rodzina, rolnictwo, administracja publiczna, ochrona zdrowia, pomoc społeczna, które stanowią 98%. Tam były szczegółowe badania.

Natomiast w tym przypadku robiliśmy badania uproszczone i z tych badań nie wynikły jakieś nieprawidłowości. W związku z tym pozytywnie oceniamy wykonanie w budżetach wojewodów. Badania prowadziły delegatury w całej Polsce. Nie wpłynęły do nas z tego tytułu żadne uwagi co do wydatkowania tych kwot. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):
Bardzo dziękuję. Myślę, że zamykamy na tym omawianie tej części, bo nie ma zgłoszeń.

Przechodzimy do punktu siódmego. Część budżetowa 79 – Obsługa długu Skarbu Państwa oraz przychody i rozchody budżetu państwa. Bardzo proszę pana ministra o przedstawienie ich w sposób zwarty.

Bardzo proszę, pan minister Piotr Nowak.

Podsekretarz stanu w MF Piotr Nowak:
Bardzo dziękuję. Szanowny panie przewodniczący, szanowna Komisjo, drodzy państwo, przedstawię wydatki na obsługę długu Skarbu Państwa w części 79. Na obsługę długu Skarbu Państwa w ustawie budżetowej na 2017 r. zaplanowano kwotę 30 400 000 tys. zł, z czego na obsługę zadłużenia, należności i innych operacji finansowych Skarbu Państwa na rynku krajowym – 20 006 500 tys. zł, na rynkach zagranicznych – 10 393 400 tys. zł oraz na rozliczenia z tytułu poręczeń i gwarancji – 100 tys. zł. Ustawą z dnia 9 listopada 2017 r. o zmianie ustawy budżetowej na rok 2017 limit wydatków w części 79 budżetu państwa został obniżony o 600 000 tys. zł, tj. do wysokości 29 800 000 tys. zł, co wynikało z powstania oszczędności w wydatkach z tytułu obsługi zadłużenia, należności i innych operacji finansowych Skarbu Państwa na rynkach zagranicznych, przede wszystkim ze względu na mocniejszy niż zakładany kurs złotego. Ostateczna realizacja wydatków z tytułu obsługi długu Skarbu Państwa w 2017 r. wynosiła 29 641 400 tys. zł, czyli 99,5% planu po nowelizacji i zmianach, z tego 20 699 300 tys. zł na obsługę zadłużenia krajowego, 8 942 100 tys. zł na obsługę zadłużenia zagranicznego. Nie wystąpiły wydatki z tytułu rozliczeń i z tytułu poręczeń i gwarancji.

Dochody związane z obsługą długu Skarbu Państwa w części 79. W ustawie budżetowej na 2017 r. z tytułu obsługi długu Skarbu Państwa zaplanowano dochody w wysokości 1 413 200 tys. zł. Realizacja dochodów w 2017 r. wynosiła 1 161 900 tys. zł, tj. 82,2%

planu, w tym dochody krajowe w wysokości 1 072 900 tys. zł, przede wszystkim z tytułu premii i odsetek od sprzedaży, zamiany i przedterminowego wykupu obligacji skarbowych, jak też dochody zagraniczne w wysokości 89 000 tys. zł, przede wszystkim z tytułu premii i odsetek od skarbowych papierów wartościowych wyemitowanych za granicą.

Finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa to jest część 98. Potrzeby pożyczkowe netto budżetu państwa w 2017 r. wynosiły 26 231 200 tys. zł wobec zakładanych w ustawie 79 012 100 tys. zł, tj. były niższe o 52 780 800 tys. zł. Było to przede wszystkim wynikiem niższych potrzeb z tytułu deficytu budżetu państwa, który był mniejszy o 33 991 700 tys. zł, deficytu budżetu środków europejskich, który był niższy o 9 223 700 tys. zł, zarządzania środkami europejskimi większymi o 4 205 500 tys. zł, zarządzania płynnością sektora publicznego, tj. ok. 2 400 000 tys. zł, oraz salda udzielonych kredytów i pożyczek, tj. mniej więcej 1 760 000 tys. zł.

Struktura finansowania potrzeb pożyczkowych netto była następująca: skarbowe papiery wartościowe na rynku krajowym – dodatnie saldo 24 354 300 tys. zł, obligacje na rynkach zagranicznych oraz kredyty w międzynarodowych instytucjach finansowych – ujemne saldo 9 029 800 tys., wykorzystanie środków z 2016 r. na kwotę 10 906 700 tys. zł.

Potrzeby pożyczkowe brutto wynosiły 117 061 300 tys. zł wobec założonej w ustawie kwoty 178 488 700 tys. zł. Niższy o 61 427 400 tys. zł poziom tych potrzeb wynikał z niższych potrzeb netto o 52 780 000 tys. zł oraz z niższego wykupu długu o ok. 8 600 000 tys. zł. Finansowanie potrzeb brutto na 2017 r. było następujące: prefinansowanie w 2016 r. poprzez przetargi i zamiany wynosiło prawie 13 400 000 tys. zł, sprzedaż obligacji na rynku krajowym w 2017 r. – prawie 87 000 000 tys. zł, sprzedaż obligacji na rynkach międzynarodowych – prawie 7 600 000 tys. zł, zaciągnięcie kredytów w międzynarodowych instytucjach finansowych wynosiło prawie 194 000 tys. zł.

Struktura finansowania na rynku krajowym w 2017 r. była następująca: obligacje rynkowe o stałym oprocentowaniu wynosiły ok. 61%, obligacje rynkowe o zmiennym oprocentowaniu – ok. 33%, obligacje oszczędnościowe – ok. 6%. W strukturze finansowania zagranicznego dominujące znaczenie miały emisje obligacji. Wartość pozyskanych środków wynosiła 7 600 000 tys. zł. Przychody z tytułu kredytów otrzymanych wynosiły 194 000 tys. zł.

W wyniku zrealizowanej struktury finansowania potrzeb pożyczkowych budżetu państwa zostały poprawione główne parametry ryzyka dla długu Skarbu Państwa. Udział długu denominowanego w walutach obcych zmniejszył się z 34,4% do 30,6%. Udział długu wobec inwestorów zagranicznych zmniejszył się z 53,4% do 50,9%. Średnia zapadalność długu krajowego wzrosła z 4,36 do 4,49.

Jeśli chodzi o państwowy dług publiczny (PDP), na koniec 2017 r. PDP wynosił 961 818 800 tys. zł, co oznacza spadek w stosunku do końca 2016 r. o 3 380 200 tys. zł. Pragnę podkreślić, że jest to pierwszy nominalny spadek PDP zanotowany w III Rzeczypospolitej Polskiej, pomijając moment w 2014 r., gdy otwarte fundusze emerytalne (OFE) zostały pozbawione obligacji czy zostały umorzone obligacje skarbowe.

W relacji do PKB państwowy dług publiczny wyniósł 48,5%. Jest to spadek z 2016 r., który wynosił 51,9%. Relacja do PKB zadłużenia sektora instytucji rządowych i samorządowych według definicji UE wynosiła 50,6%. Jest to spadek z poprzedniego roku z 54,2% , a więc znalazła się poniżej progu 60% zapisanego w traktacie z Maastricht. Relacja ta była też istotnie niższa niż dla całej UE, w której wynosi 81,6% i strefy euro – 86,7%. Spadek PDP wynikał przede wszystkim ze spadku zadłużenia Skarbu Państwa po konsolidacji.

Jeśli chodzi o dług Skarbu Państwa, na koniec 2017 r. ukształtował się na poziomie 928 473 000 tys. zł, co oznaczało spadek w stosunku do końca 2016 r. o ponad 193 000 tys. zł. Relacja długu Skarbu Państwa do PKB wynosiła 46,8%. Spadek długu Skarbu Państwa był głównie wypadkową finansowania potrzeb pożyczkowych netto budżetu państwa, różnic kursowych i zmniejszenia stanu środków na rachunkach budżetowych. Bardzo dziękuję.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Bardzo dziękuję. Proszę o koreferat pana przewodniczącego Janusza Szewczaka. Bardzo proszę.

Poseł Jan Szewczak (PiS):

Proszę państwa, na koniec coś miłego, bo rzeczywiście po raz pierwszy od wielu, wielu lat mamy do czynienia z nominalnym spadkiem długu sektora finansów publicznych. Nie jest on jakiś fundamentalny, ale jednak coś drgnęło – można powiedzieć – we właściwym kierunku.

Ponieważ pan minister przytoczył wiele danych, więc może bardziej podsumowując, można powiedzieć, że ten dług publiczny, który nam spada o nieco ponad 3 000 000 tys. zł, to nie jest wielki wskaźnik, bo to jest ok. 0,4%, ale jednak to jest naprawdę znaczący ruch od 1999 r. Podobnie zresztą, jeśli chodzi o dług instytucji rządowych i samorządowych – też ponad 3 000 000 tys. Spadek do poziomu niewiele ponad 50% – 50,6%.

Oczywiście, to wszystko nie jest – tak jak niektórzy sądziliby tu w Komisji – zasługą rządu PO i PSL. Po pierwsze, ten nominalny spadek zadłużenia to jest efekt dobrej sytuacji budżetu państwa, związanej z uszczelnieniem systemu podatkowego. Oczywiście, istotną rolę w tych kwestiach długu zagranicznego, również spadającego, zarówno co do kwestii emisji, jak i co do kwestii kryterium rezydenta, jak i kryterium miejsca emisji… W dużej mierze oczywiście to zasługa umocnienia się polskiego złotego. To miało wpływ również na koszty obsługi długu publicznego. One też zmalały. Przypomnijmy, że w 2016 r. to były ponad 32 000 000 tys. Wykonane w 2017 r. koszty obsługi długu – 29 641 000 tys., a więc też różnica istotna.

Oczywiście, można tak powiedzieć, że to są wyzwania, które są w tym roku i będą w przyszłym roku. Jest kwestia tegorocznego spadku, pewnego osłabienia polskiego złotego, więc być może nie będzie tego efektu, chociaż jeszcze połowa roku przed nami, ale istotne jest to, że widać pewne skutki podjętych działań, które mają ograniczyć skalę tego zadłużenia, zwłaszcza gdy idzie o dług zagraniczny. Jeśli chodzi o kryterium rezydenta, to on np. spadł z 335 000 000 tys. do 299 000 000 tys. w 2017 r., tj. ponad 10% – prawie 11%. To są wymierne wyniki. Podsumowując, jeśli będziemy mieli niższy od założonego deficyt budżetu państwa, deficyt sektora finansów publicznych, tak jak to się stało w roku 2017, bo o znaczącą różnicę ponad 25 000 000 tys. zł, to oczywiście również wyniki za 2018 r. powinny być podobne. Reasumując, można powiedzieć, że…

Jeszcze może tylko jedna uwaga. Jeśli chodzi o stan zobowiązań Skarbu Państwa, to tutaj… Już państwu mówię. Przepraszam, to jest kwestia należności podatkowych i niepodatkowych, które są do zapłaty. Jeśli chodzi o podatkowe na koniec 2017 r., one wyniosły 102 000 000 tys. zł i były wyższe w porównaniu do roku 2016 o 17 000 000 tys., ale tu trzeba zwrócić uwagę, że na wzrost tych niezapłaconych zobowiązań wpłynęła w dużej mierze olbrzymia intensyfikacja działań kontrolnych i wykrywania oszustw podatkowych, czyli to, nad czym tak ubolewał pan poseł Janusz Cichoń w zakresie Krajowej Administracji Skarbowej. Chodzi o to, że ukrócono po prostu proceder wprowadzania do obrotu tych fikcyjnych faktur. Te oszustwa podatkowe. Przerwane zostały liczne łańcuchy wyłudzeń karuzelowych grup przestępczych. To wpływa na to, że decyzje są wydawane przez organy skarbowe, ale oczywiście firmy te są albo już nieistniejące, albo likwidowane, albo trafiają do więzienia ich szefowie. Stąd być może taka kwestia należności podatkowych.

Podsumowując, można powiedzieć, że rok 2017 jest pierwszym rokiem istotnym dla budżetu w zakresie spadku nominalnego długu sektora finansów publicznych. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dziękuję. Rozumiem, że to jest pozytywna ocena wykonania tej części budżetowej.

Standardowo pana dyrektora bardzo proszę o opinię po kontroli tej części. Bardzo proszę.

Dyrektor departamentu NIK Stanisław Jarosz:

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Pan dyrektor Jarosław Borowski przedstawi stanowisko NIK-u w tym obszarze.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Bardzo proszę, panie dyrektorze.

Wicedyrektor Departamentu Budżetu i Finansów NIK Jarosław Borowski:

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, NIK sformułowała ocenę opisową wykonania budżetu państwa w 2017 r. w części 98 – Przychody i rozchody związane z finansowaniem potrzeb pożyczkowych budżetu państwa. W wystąpieniu pokontrolnym przekazanym ministrowi Finansów NIK wskazała zarówno na pozytywne aspekty realizacji budżetu państwa w tej części, które tu były przeważające, a także na pojedyncze uwagi i nieprawidłowości.

Do pozytywnych aspektów należała w szczególności realizacja budżetu z dochowaniem limitów określonych w ustawie budżetowej, zarówno dla rozchodów i przyrostu długu, jak i udzielanych poręczeń i gwarancji. Zobowiązania były obsługiwane terminowo, a finansowanie potrzeb pożyczkowych odbywało się przy historycznie najniższym wskaźniku kosztów obsługi długu do wielkości zadłużenia.

Realizacja budżetu w 2017 r. przebiegała w warunkach korzystniejszych od założonych. Pozwoliło to na zmniejszenie deficytu budżetu państwa do poziomu najniższego od 2012 r. Wyniósł on 25 000 000 tys. zł i był niższy od planowanego o 34 000 000 tys. zł, a wynik ten mógł być jeszcze niższy. Minister Rozwoju i Finansów, wykorzystując dobrą sytuację budżetu państwa, przeprowadził pod koniec 2017 r. operacje zwiększające poziom deficytu. Należały do nich zwroty VAT w grudniu oraz m.in. przekazanie Bankowi Gospodarstwa Krajowego 1 500 000 tys. zł na zwiększenie funduszy własnych.

Na wynik budżetu państwa wpływ miały również operacje przeprowadzone poza rachunkiem wydatków. W 2017 r. miała miejsce stała od lat praktyka korzystania z dopuszczalnych prawem rozwiązań, które pozwalają na niewykazywanie operacji wśród wydatków budżetowych. Skala tych operacji w 2017 r. wyniosła 8 200 000 tys. zł. Była wyższa niż w roku poprzednim, ale niższa niż średnia skala tego typu operacji z poprzednich 10 lat.

Do operacji tych należały transfery środków z budżetu państwa do Funduszu Ubezpieczeń Społecznych na refundację ubytku składek przekazywanych do OFE w kwocie 3 200 000 tys. zł. Zostały one ujęte przez Ministerstwo Rozwoju i Finansów w rozchodach, gdyż według przepisów ustawowych miały być one finansowane z przychodów z prywatyzacji, tymczasem – jak wiadomo – przychodów z tego źródła, które mogłyby być przeznaczone na ten cel, nie było, a transfery sfinansowano, emitując dług.

Inną operacją przeprowadzoną poza rachunkiem wydatków było podwyższenie przez ministra rozwoju i finansów na podstawie ustawy o BGK kapitałów tego banku o 5 000 000 tys. zł. Nastąpiło w wyniku przekazania obligacji skarbowych zamiast transferów gotówkowych, kwalifikowanych zgodnie z przepisami ustawy o finansach publicznych jako wydatki majątkowe.

Wśród operacji sztucznie obniżających deficyt w 2017 r. nie było pożyczek z budżetu państwa dla FUS. Przy tego typu operacjach, realizowanych często w latach poprzednich, NIK każdorazowo podkreślała, że fundusz nie ma zdolności do spłaty tych zobowiązań i transfer ma de facto charakter dotacji, która powinna być uwzględniona w wydatkach i zwiększać deficyt budżetu państwa. Na początku 2017 r. i 2018 r. otrzymaliśmy potwierdzenie tej tezy, bo pożyczki dla FUS zostały przez Ministra Finansów umorzone i kwoty wynikające z tych pożyczek nigdy nie zostały wykazane w wydatkach.

Deficyt budżetu państwa i inne potrzeby pożyczkowe netto, które wyniosły łącznie 26 200 000 tys. zł, zostały w pełni sfinansowane. Finansowanie potrzeb pożyczkowych w 2017 r. zostało przeprowadzone w warunkach historycznie najwyższych stanów wolnych środków gromadzonych na lokatach złotowych i walutowych. Średni stan ulokowanych środków w 2017 r. wyniósł 62 300 000 tys. zł. Był wyższy o blisko 13 000 000 tys. od średniego stanu w 2016 r. i o blisko 15 000 000 tys. wyższy od średnich stanów z 2015 r.

Tu chciałem zauważyć, że pozyskanie tych środków poprzez emisję długu spowodowało w 2017 r. poniesienie kosztów w kwocie 262 000 tys. zł, tj. o 42 000 tys. wyższych niż w 2016 r. NIK nie podważa potrzeby gromadzenia przez ministra finansów rezerw

płynnościowych. W tym przypadku oceniła jednak, że ich zwiększenie w korzystnych warunkach gospodarczych, jakie wystąpiły w 2017 r., skutkujące poniesieniem dodatkowych kosztów, było niecelowe. NIK wniosła o weryfikację założeń przyjętych przez ministra finansów, które określają politykę płynnościową, w celu ograniczenia nadmiernych wydatków, związanych z utrzymywaniem wolnych środków pochodzących z emisji długu.

Jeśli chodzi o wysokość kwoty długu, dane liczbowe, warty odnotowania spadek zadłużenia Skarbu Państwa i spadek zadłużenia państwowego długu publicznego, te wielkości zostały już tu podane. Natomiast mogę tylko dodać, że NIK zweryfikowała poprawność wyliczenia długu Skarbu Państwa i poprawność wyliczenia państwowego długu publicznego – tutaj do tego żadnych uwag nie wniosła.

Kilka ostatnich zdań dotyczących dochodów i wydatków ujmowanych w części 79 – Obsługa długu Skarbu Państwa. Ta część również została poddana kontroli. Została oceniona pozytywnie. Tu należy zaznaczyć, że wydatki są w dużej części zdeterminowane operacjami, które zostały przeprowadzone w latach wcześniejszych. Kontrola 30,1% dochodów o wartości 350 000 tys. zł, jak również badanie 61% wydatków przekraczających 18 000 000 tys. zł nie wykazały tutaj żadnych nieprawidłowości po stronie realizacji tych operacji przez Ministra Finansów. NIK stwierdziła natomiast drobne kwotowo błędy w ewidencji należności ujmowanych w części 79, ale przy ich skali nie wpłynęło to na zmianę oceny. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Bardzo dziękuję. Otwieram dyskusję. Czy są pytania? Pani przewodnicząca Krystyna Skowrońska.

Poseł Krystyna Skowrońska (PO):

Jak dotrwałam do końca, to trudno byłoby nie zadawać pytań. Po pierwsze, w koreferacie pana przewodniczącego Szewczaka była mowa o wyłudzeniach karuzelowych. Nie mamy jeszcze wiedzy, ile się udało tych wyłudzeń karuzelowych zlikwidować. Rok 2017 to zupełnie inna baza podatkowa w tej konkluzji, co zdecydowanie wpływało również na deficyt sektora finansów, na deficyt finansów publicznych.

Poprosiłabym o tę korektę, o której mówił przedstawiciel NIK, w zakresie długu Skarbu Państwa i długu publicznego, bo nie zanotowałam sobie tego w notatkach. Niewątpliwie nie można powiedzieć, że wpływu nie miała sprawa dotycząca m.in. reformy OFE, bo w rachunku ciągnionym niewątpliwie był to znaczący wpływ. Kolejno na wysokość obsługi długu, na tę relację i na kształtowanie znaczący wpływ miał kurs walut. Jeśli on się ułożył w roku 2017 korzystnie dla obsługi długu, to wcale nie jest to zasługą wprost resortu, bo kreowania…

Chcemy, żeby parę rzeczy odczarować albo tych krytycznych, że to był przemożny wpływ, w sytuacji takiej, kiedy dług i jego wielkość w przeliczeniu na złotówki ma wpływ po cenie kursów walut. W tym przypadku, jeżeli w roku 2018 będzie znacząco słabła złotówka, a wzmacniały się waluty, czyli euro i dolar, to ta relacja będzie inna. Jeśli tak sobie próbujemy przypinać ordery, to jeżeli z tego wyseparować – o, może tak powiedzieć – to, co miało wpływ, tj. urzędników a wpływ obiektywnych spraw dotyczących rynków finansowych, to tak by można było powiedzieć, że znaczący wpływ na wielkość długu publicznego i na wielkość długu Skarbu Państwa miały kursy walut, bo to jest rzecz obiektywna i stwierdzona. Jeżeli ten rynek różnie będzie reagował po dzisiejszych decyzjach Fed (System Rezerwy Federalnej), to też będziemy… Ten rok albo ostatnie miesiące jednak pokazują, że kursy walut są różne, znacząco wyższe, czyli złotówka nam się osłabia, waluty rosną. Z tego tytułu, gdybyśmy przeliczyli dług publiczny w dniu dzisiejszym w stosunku do stanu na 31 grudnia 2017 r., to pewnie byłoby inaczej. Ten stan zastany na datę tak deformuje, że różnie to się kształtuje i nie można powiedzieć… Z całym szacunkiem dla wszystkich i dla resortu, ale tutaj wpływu wielkiego nie było.

Jeszcze do jednej rzeczy chciałabym się odnieść – do tych limitów długu, które są w innych krajach i w Polsce. Przecież nie możemy, bo statystyka to jest taka nauka, że cokolwiek się porówna, dwa różne wskaźniki i może wyjść… Pan przewodniczący Szewczak będzie mówić, że gdzie indziej jest limit długu 86%, a u nas jest limit długu

zupełnie inny. Jeśli chodzi o te zapisane progi ostrożnościowe w zakresie długu, to co będziemy chcieli pokazać, to będziemy mieli argumenty i każdy z nas będzie miał rację. Ustaliliśmy to i ważne, żeby innych argumentów tu nie poruszać. Nie przekroczyliśmy progów ostrożnościowych, które obowiązują, bo one i tak zostały podwyższone.

Zatem można się cieszyć, bo gdy złotówka jest mocna, a inne waluty słabe, to przeliczenie długu Skarbu Państwa czy długu publicznego wygląda ładnie na papierze, ale wpływu na to nie mają działania wprost resortu finansów, ani po stronie krytycznej, ani po stronie pozytywnej. Jednak w dalszym ciągu przy tej koniunkturze mamy deficyt budżetu i tak planujemy z roku na rok. To znaczy, że ten dług mimo wszystko zwiększamy, bo do stanu z lat poprzednich dokładamy kolejne długi. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dziękuję. Bardzo proszę, pan przewodniczący Szewczak.

Poseł Krystyna Skowrońska (PO):

Myślałam, że już nie będzie…

Poseł Jan Szewczak (PiS):

No nie, musimy to skomentować, bo to jednak nie krasnoludki spowodowały, że deficyt budżetowy w zeszłym roku wynosił nie 59 000 000 tys., tylko 24 000 000 tys. czy 25 000 000 tys., prawda? To jednak są operacje i decyzje, które podejmuje rząd. Uszczelnienie systemu podatkowego to jest też decyzja, którą przypisać trzeba rządowi. Pani poseł, gdybyśmy poszli waszym torem czy tropem i zamachnęli się na OFE na 150 000 000 tys., to mielibyśmy dzisiaj spadek tego długu nominalnego nie o 0,4%, tylko pewnie o 40%, więc to nie jest…

Oczywiście, nie powiedziałem, broń Boże, że to zasługą rządu jest kurs złotego, chociaż to jest kwestia również pewnej polityki inwestycyjnej, pewnej polityki właśnie w zakresie pożyczania pieniędzy, kosztów tego pożyczania i kosztów obsługi. Warto pamiętać, że państwo mieli też takie okresy, kiedy koszt obsługi wynosił 42 000 000 tys., prawda? Dzisiaj to jest 29 000 000 tys. Jednak wpływ na to ma rząd. Oczywiście, kurs jest bardzo przydatny. Dobry kurs jest tutaj istotny, ale niewątpliwie uszczelnienie tego systemu, niższy deficyt sektora samorządowego i rządowego to są decyzje, które podejmują konkretni ludzie.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dziękuję. Czy jeszcze są pytania? Jeszcze pani przewodnicząca Skowrońska. Bardzo proszę.

Poseł Krystyna Skowrońska (PO):

Do tych, których to nudzi. Jeżeli mówią o skończeniu, to nikt nikogo tutaj nie trzyma.

Postanowiłam jeszcze jednak powiedzieć, że z wywodem pana Szewczaka się nie zgadzam, dlatego że jeżeli kurs był inny, na co wpływ miały obiektywne warunki zewnętrzne, to i kiedyś, i dzisiaj inna koniunktura gospodarcza jednak ma zdecydowany wpływ również na obsługę długu. Niestety, panie przewodniczący.

Do ministra. Deficyt jest przy każdym budżecie. To znaczy, że się zadłużamy. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dziękuję. Myślę, że krótko, panie ministrze.

Poseł Krystyna Skowrońska (PO):

Aha, i te 22 podatki nowo nałożone. O tym też warto pamiętać.

Podsekretarz stanu w MF Piotr Nowak:

Jeśli chodzi o wypowiedź pani przewodniczącej, to kurs walut oczywiście jest elementem wypadkowym czynników zewnętrznych i wewnętrznych. Gospodarcza polityka rządu, podejście do wielkości deficytu i zarządzania finansami państwa mają bardzo duże znaczenie dla inwestorów. Wszystkie działania rządu dotyczące uszczelnienia systemu podatkowego, prowadzenia polityki gospodarczej i stabilności, jeśli chodzi o rząd i przewidywalność, miały pozytywny wpływ na umocnienie złotego. Tutaj to jest sprawa

niekwestionowana, ponieważ spotykamy się z inwestorami dosyć często i taki oddźwięk mamy.

Jeśli chodzi o wpływ kursu walutowego na poziom zadłużenia, oczywiście on jest, natomiast pragnę zauważyć, że mimo wszystko struktura zadłużenia się zmienia, ponieważ przez ostatnie lata mocno wzrósł udział zadłużenia zagranicznego, natomiast my to redukujemy z tego względu, że jest to właśnie ryzyko związane… Tak, od 2 lat my to redukujemy. Nie da się tego zredukować z dnia na dzień, ponieważ ten poziom był – że tak powiem – dosyć wysoki, na co zwracają uwagę agencje ratingowe od dłuższego czasu, natomiast staramy się to redukować, więc mimo wszystko widać, że to się zmniejsza. Oczywiście kurs walutowy ma pewien wpływ, ale jest jednym z wielu elementów. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Bardzo dziękuję panu ministrowi.

Myślę, że na tym wyczerpaliśmy dzisiejszy porządek posiedzenia. Zamykam posiedzenie Komisji.

Informuję, że protokół posiedzenia z załączonym pełnym zapisem jego przebiegu będzie wyłożony do wglądu w sekretariacie Komisji w Kancelarii Sejmu. Bardzo państwu dziękuję, zwłaszcza tym, którzy dotrwali do końca. Bardzo dziękuję.